

Wydział Nauk Ekonomicznych
Politechniki Koszalińskiej

METODOLOGIA BADAŃ NAUKOWYCH

(w dziedzinie nauk społecznych)

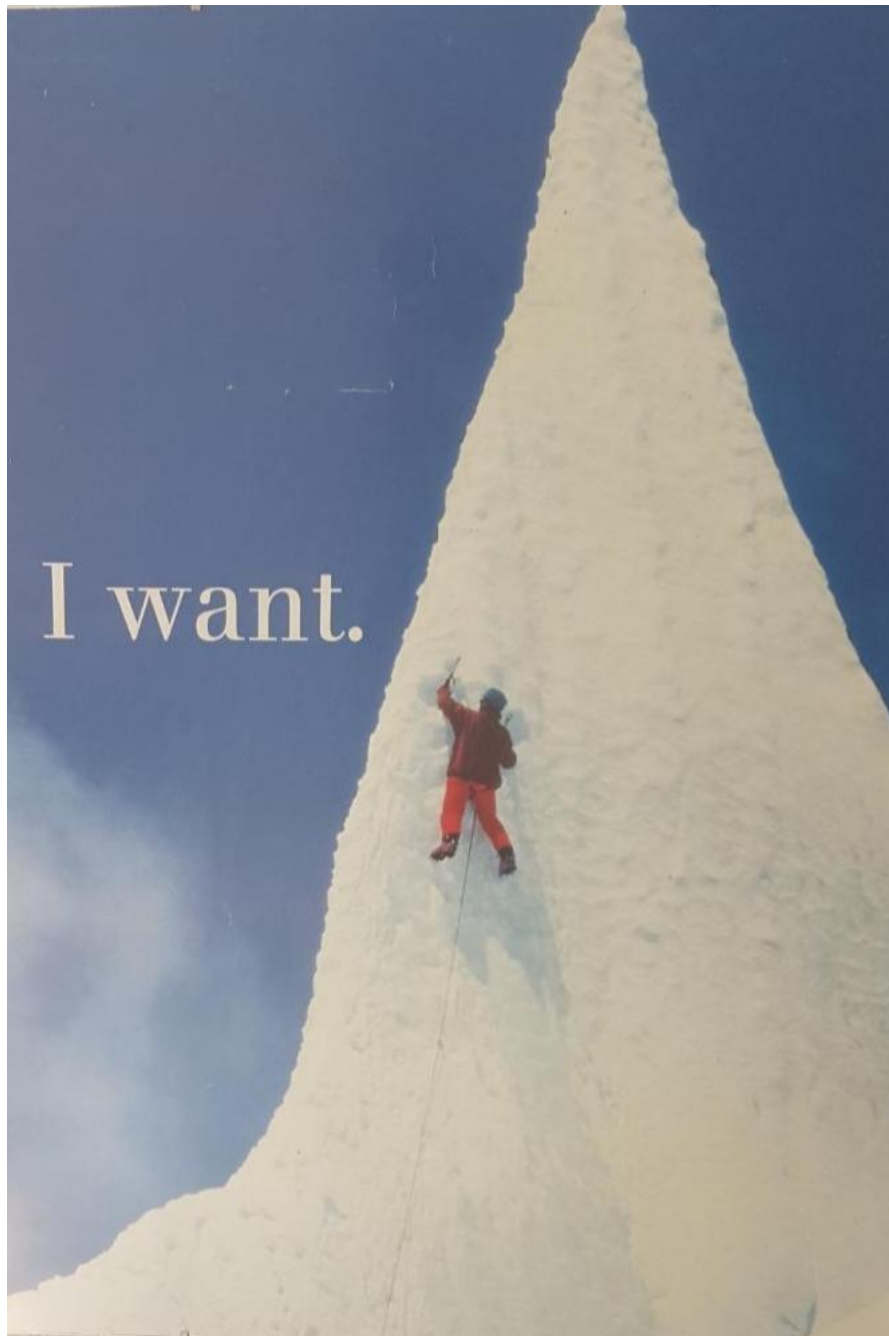
prof. dr hab. Stanisław Flejterski

HOMO ACADEMICVS

Pierre Bourdieu

I want.

SKY IS THE LIMIT

**Education is not something you
can finish...**

**Istnieje tylko jedno dobro -
wiedza,
tylko jedno zło -
ignorancja
(Sokrates)**

Wiedza jest potęgą...

***Scientia potestas est* (Knowledge is Power)-
to znane sformułowanie autorstwa Francisa
Bacona (1597) znakomicie oddaje rolę nauki
i kształcenia**

Szkoła doktorska/doktorat

- 3/4 kilometry ...
z przeszkodami i ...rowem
z wodą...

649
KLIMCZAK
RADOM 2024
7

651
KURASZ
RADOM 2024
5

54
PIECHOWSKI
RADOM 2024
12

642
WONAF
RADOM 2024
2

11

PZLA MISTRZOSTWA POLSKI U18 U20
RADOM 2024

B.C. Forbes, *Keys to Success*, 1917

Your success depends on you

Your happiness depends on you

You have to steer your own course

You have to shape your own fortune

You have to educate yourself

You have to do your own thinking

.....

„Złote myśli” ... na dobry początek

- **Najważniejsza jest ludzka myśl...**
- **Wszystko jest bardziej skomplikowane niż myśli większość ludzi...**
- **Świat jest jeden , ale patrzymy nań przez różne okna...**
- **Nikt nie ma monopolu na mądrość...**
- **Nic nie jest dane raz na zawsze...Nauka jest nieustającym „placem budowy” ...**
- **Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba...(sporo już wiemy, ale wiele jest nadal do zbadania/napisania ...)**

BIBLIOGRAFIA

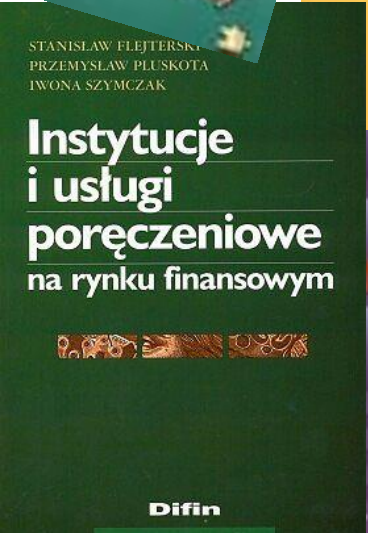
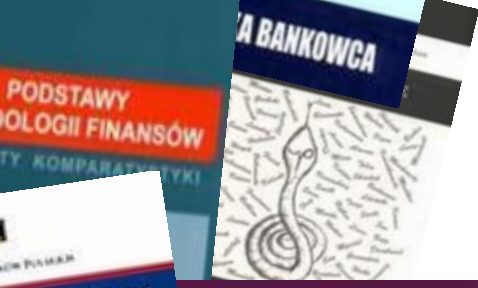
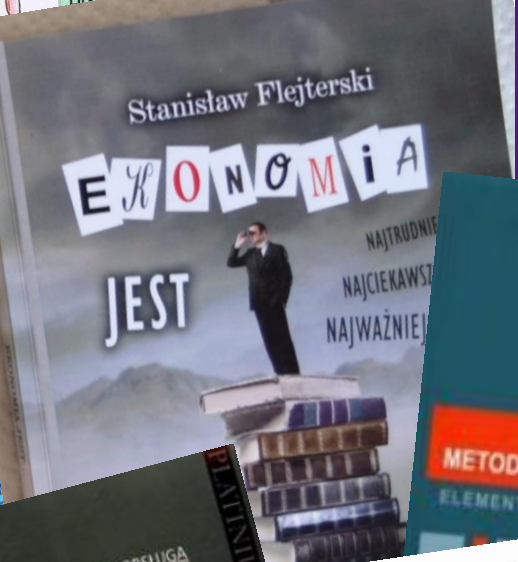
- **Adamkiewicz-Drwiłło H.G., Współczesna metodologia nauk ekonomicznych, Toruń 2008**
- **Balicki W., Wykłady z metodologii nauk ekonomicznych ,WSB, Poznań 2002**
- **Blaug M., Metodologia ekonomii, WN PWN, Warszawa 1995**
- **Burnewicz J., Filozofia i metodologia nauk ekonomicznych ,WN PWN, Warszawa 2021**
- **Creswell J.W., Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane, Kraków 2013**
- **Flejterski S. ,Metodologia finansów, WN PWN , Warszawa 2007**
- **Frankfort-Nachmias Ch.,Nachmias D. ,Metody badawcze w naukach społecznych, Zysk i S-ka, Poznań 2001**
- **Heller M., Filozofia nauki , Kraków 2016**
- **Hubbard D.W., Pomiar uniwersalny, MT Biznes, Warszawa 2011**
- **Kamiński S., Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk, Lublin 1998**
- **Kuc B.R., Funkcje nauki. Wstęp do metodologii, PTM, Warszawa 2012**
- **Kuciński K., Metodologia nauk ekonomicznych, Difin, Warszawa 2010**
- **Nowak S. ,Metodologia badań społecznych ,WN PWN ,Warszawa 2007**
- **Wilson E.O. ,Konsiliencja. Jedność nauki ,Zysk i S-ka, Poznań 2011**

- **Wybrane artykuły z czasopism ,Internet (portale internetowe)**

Bibliografia

- Flejterski S., Metodologia finansów, WN PWN, Warszawa 2007
- Flejterski S., Solarz J.K., Komparatystyka finansów ,C.H. Beck, Warszawa 2015
- Flejterski S., Urchs M., Elementy filozofii i metodologii nauk ekonomicznych ,edu-Libri 2015
- Flejterski S., Współczesne nauki o finansach - status metodologiczny, struktura, otoczenie, paradygmaty, w: Ewolucja nauk ekonomicznych (red. M.Gorynia), PAN ,Warszawa 2019 – dostępny PDF

http://www.pte.pl/pliki/2/1/Konferencja_ENE_referat_S_Flejterski.pdf

- Flejterski S., Świecka B.(red.), Elementy finansów i bankowości, CEDEWU, Warszawa 2006 (i nowsze)
- Flejterski S., Wahl P.T., Ekonomia globalna. Synteza, Difin, Warszawa 2003

Difin

edu-Libri

„Wieża Babel” – namalowany w roku 1563 obraz Pietera Bruegla Starszego (1525-1569), niderlandzkiego malarza doby renesansu, znajdującego się w Muzeum Historii Sztuki w Wiedniu. Inspiracją do powstania tego malowidła, na desce, był starotestamentowy motyw wieży Babel jako symbolu pychy i zarozumiałości, chaosu, pomieszania języków i braku porozumienia między ludźmi.

Jestem (byłem/bywałem): synem, bratem, wujkiem, mężem, ojcem, dziadkiem, kolegą, przyjacielem, autorem, darmowym ghostwriterem, felietonistą, promotorem, recenzentem, wykładowcą, egzaminatorem, ppor. rezerwy, dyrektorem, kierownikiem, sekretarzem, prezesem ministrantów, muzykiem-amatorem, malarzem-amatorem, spikerem radiowym, prodziekanem, prezydentem, kandydatem, radnym, senatorem, drwalem, robotnikiem budowlanym, prezesem, przewodniczącym, studentem, absolwentem, doktorantem, asystentem, adiunktem, habilitantem, profesorem, panelistą, jurorem, mentorem, moderatorem, „dobrym duchem i szarą eminencją”, konsultantem, doradcą, uczestnikiem, słuchaczem, widzem, turystą, gospodarzem, gościem, Ga-starbeiterem, opiekunem, emerytem, konsumentem, pacjentem, podatnikiem, obywatelem, wyborcą, romantycznym pozytywistą, pozytywistycznym romantykiem, bywałem też niekiedy buntownikiem (rebeliantem?), niekiedy „zniewolonym umysłem” i oportunistą, czasem „pożytecznym idiotą”, tomaszowianinem, darłowiianinem, szczecinianinem, zawsze Polakiem, zawsze Europejczykiem, zawsze (kameratelem, nieoścenciejnym) patriotą, nigdy szowinistą, nigdy nacjonalistą...

ISBN 978-83-7518-XXX-X

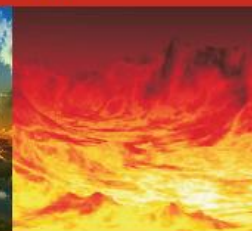
Alfabet SF
STANISŁAW FLEJTERSKI

ZAPOL
WYDAWNICTWO

STANISŁAW FLEJTERSKI

SF Alfabet

NA POGRANICZU
SACRUM I PROFANUM

**VIETATO
LAMENTARSI**

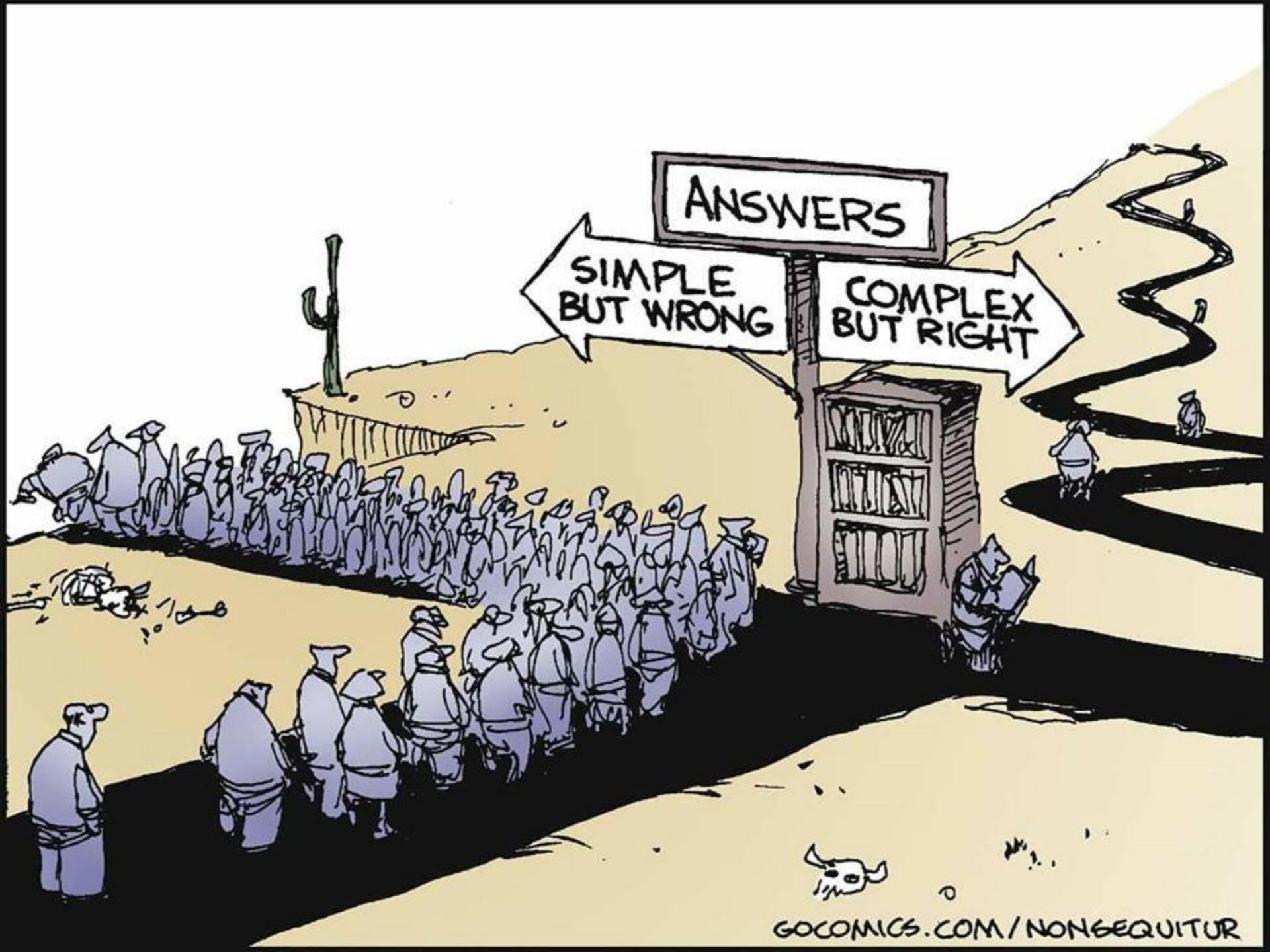

7 rzeczy, które musisz zrobić na studiach

- **Poznawaj ludzi**
- **Podróżuj**
- **Kombinuj(?)**
- **Doświadczenie**
- **Rób szalone rzeczy**
- **Dbaj o siebie**
- **Naucz się ogarniać swoje finanse**

(Michał Maj, blog: Życie jest piękne!)

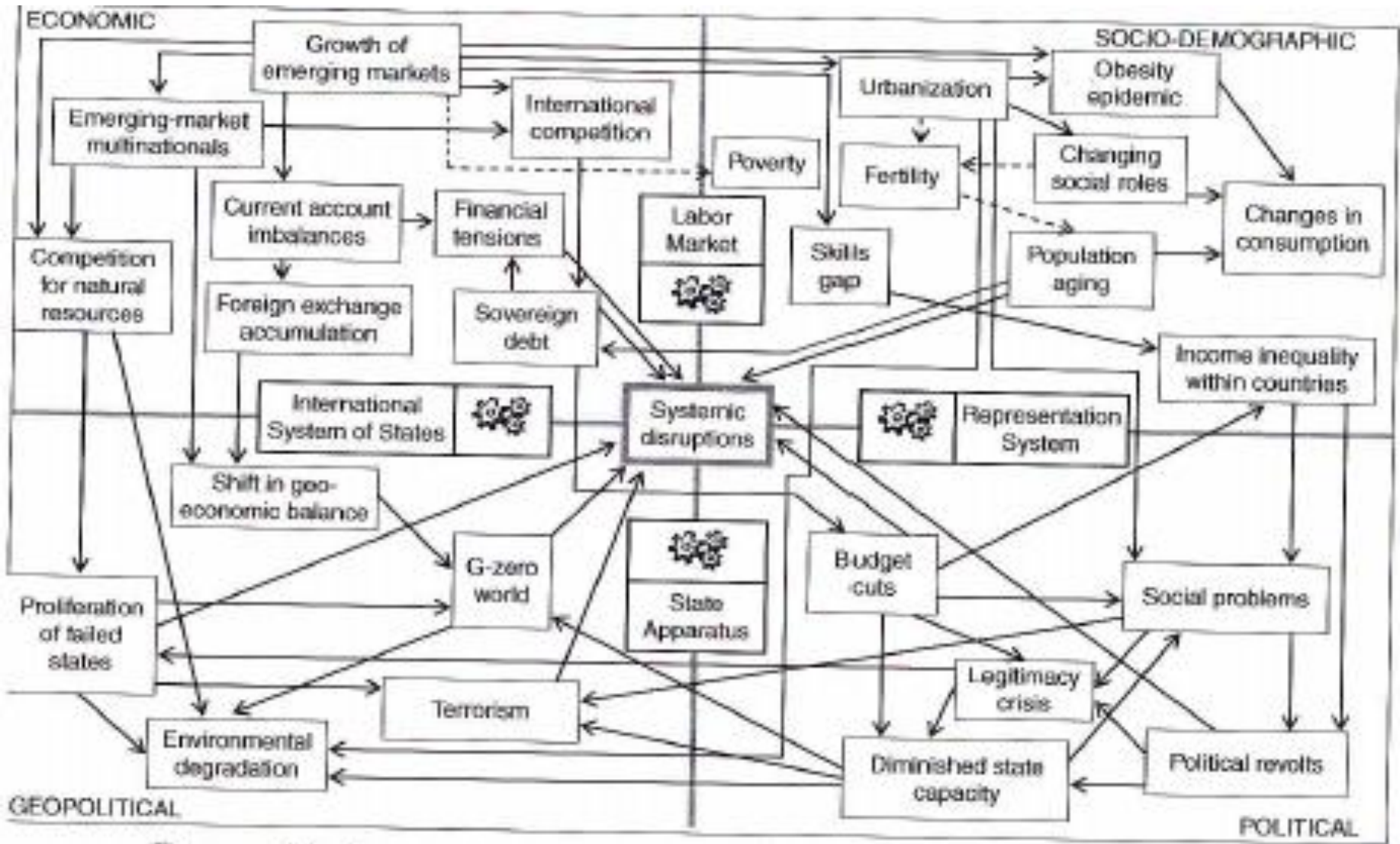

ANSWERS

SIMPLE
BUT WRONG

COMPLEX
BUT RIGHT

The four institutional gearboxes shaping global dynamics in the twenty-first century

RADICAL UNCERTAINTY...
2020...2021...2022...2023+

Żyjemy w czasach turbulencji w polityce, turbulencji klimatyczno-pogodowych, w świecie „czarnych łabędzi” , nieustających anomalii, niebezpiecznym, kruchym, trudno przewidywalnym ,w czasach niepewności i podwyższonego ryzyka, w erze zawirowań, chaosu, braku równowagi ,w świecie ekonomii niedoskonałej. Wielu badaczy , nie tylko ekonomistów, nieprzypadkowo pod koniec drugiej dekady XXI wieku wskazuje na ponadprzeciętną zmienność, niepewność, złożoność, niejednoznaczność

KRYZYS globalizacji, światowego kapitalizmu, neoliberalizmu, USA, Unii Europejskiej ,MIGRACYJNY !!!, NATO, kryzys polskiego kapitalizmu, gospodarki, „nowej gospodarki”, finansowy, wielki, kryzys finansów publicznych, walutowy, bankowy, państwa prawnego, państwa opiekuńczego, demokracji, partii, kryzys parlamentarny, rządowy, przywództwa, autorytetów, zaufania, tożsamości, wiary, religii, kościoła, duchowy, obyczajowy, wartości, rodziny, ojcostwa, mężczyzny, małżeństwa, wieku dojrzałego, twórczy, demograficzny, energetyczny, żywnościowy, ekologiczny, pracy, przedsiębiorstwa, nauki, edukacji, uniwersytetów, młodzieży, służby zdrowia, sportu, olimpizmu, książki, kultury, w tym opery, wielkich miast, kryzys człowieka, kryzys ziemi...

KUMULACJA 2023+

- POLIKRYZYS
- MULTIKRYZYS
- OMNIKRYZYS
- MEGAKRYZYS

Kto/co w czasach globalizacji (i deglobalizacji, demondializacji) rządzi światem?

Nikt? Wszyscy po trochu? Bóg ?przypadek, PIENIĄDZ, organizacje międzynarodowe, ONZ, WTO, G-2, G-8, G-20, BRICS, MINT, tzw. klasa polityczna (zwana czasem próżniaczą), brukselscy euro (biuro) kraci, politycy (którzy ?), partie, generałowie, grupa Bildenberga, mass media (Panama papers), specjaliści PR, sędziowie, bankierzy centralni, bankierzy inwestycyjni z Goldman Sachs na czele, Wall Street, spekulanci, rynki finansowe, agencje ratingowe (np. amerykańska S&P), służby specjalne, FIFA, GAFA, prezesi największych 1318 transnarodowych korporacji, prezydenci metropolii, intelektualiści, autorzy książek i... felietonów ekonomicznych ???, galerie i hipermarkety, konsumenci (a zwłaszcza konsumentki), celebryci, przywódcy religijni, hierarchowie kościołów, związkowcy, mafie, kartele narkotykowe ?... A może facebookowicze? Może internetowi (anonimowi !?) hejterzy? kelnerzy ?rzeźbiarze... lekarze? strach, chciwość, miłość ... filantropi... konflikt

A może klasa kreatywna??? studenci ?absolwenci ?

„Ekonomia nie jest nudna, przeciwnie, jest porywająca. Ekonomista może uratować więcej ludzi niż lekarz. Może sprawić realne dobro. Ludzie nie umierają z głodu, przez klimat czy z podobnych przyczyn, lecz przez nieumiejętne zarządzanie ekonomiczne krajem.”

(Igor Ostrowski, absolwent XXXIII LO w Warszawie, komplet punktów na międzynarodowej maturze)

NAUKA

**Status metodologiczno
-metodyczny**

Metodologia a metodyka

**Metodologia –nauka
o metodach**

Methodology

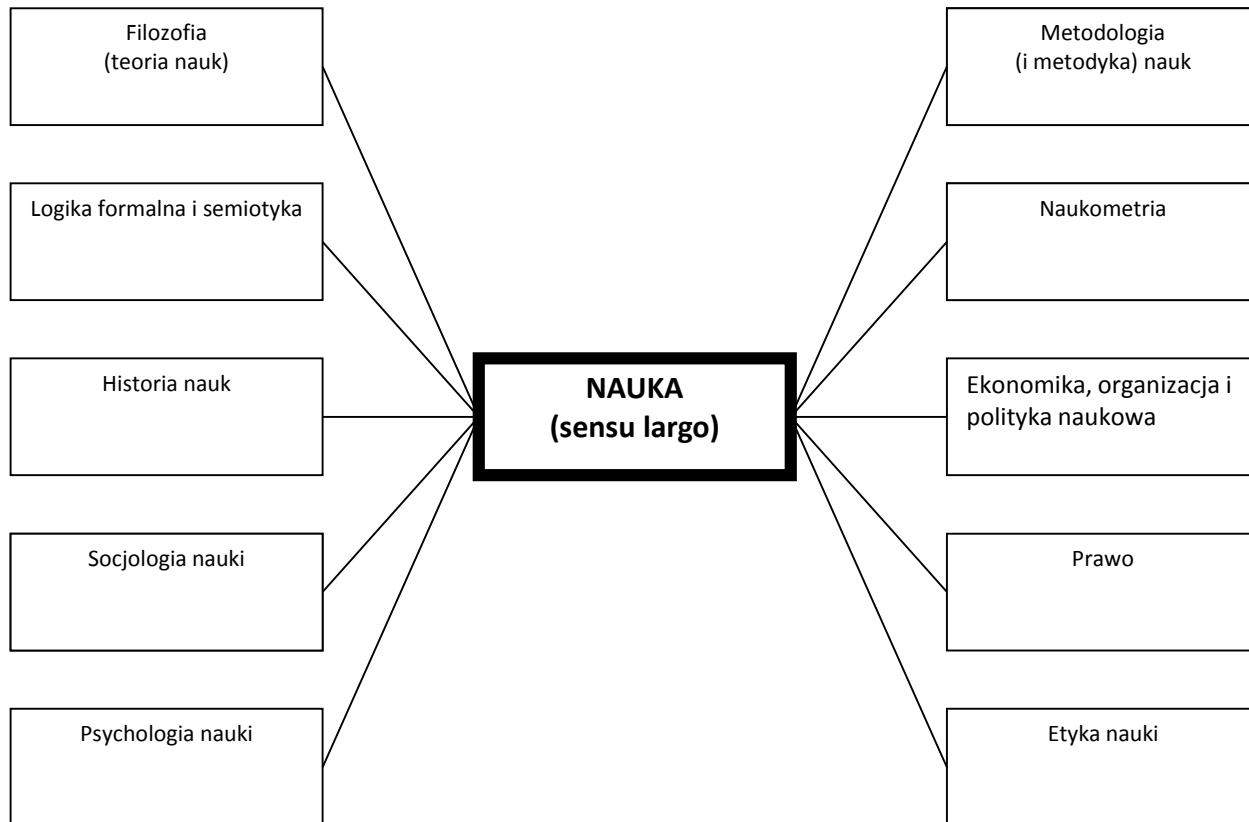
**Metodyka-praktyczne
wykorzystanie metod i
technik badawczych**

Methodik

What is a methodology?

- A "methodology" may be generally defined as
    - ✓ The science of methods, rules, procedures, etc.,
      - As applied by a science or art (Webster)
  - Or
    - ✓ A body of methods, rules, and assumptions used in a discipline
  - In the context of project management
    - ✓ A set of guidelines, principles or rules
      - Usually the outflow of certain organizational policies
      - And tailored and applied to a specific type of project
- In other words*
- **A glorified process !**

Naukoznawstwo – nauki o nauce

NAUKA

- Nauczanie(*dissemination*) lub uczenie się
- Zbiór czyichś poglądów na coś
- Wiedza potoczna (zdroworozsądkowa)
- **WIEDZA NAUKOWA !**

Nauka-ujęcie treściowe, funkcjonalne i instytucjonalne

- **Wytwór** działalności badawczej(system wiedzy)
- **Czynności** składające się na działalność badawczą
- Nauka jako **instytucja**

KLASYFIKACJA NAUK(DZIEDZINY)- MNiSzW-2018

- Nauki humanistyczne
- Nauki inżynieryjno-techniczne
- Nauki medyczne i o zdrowiu
- Nauki rolnicze
- **Nauki społeczne**
- Nauki ścisłe i przyrodnicze
- Nauki teologiczne
- Dziedzina sztuki

Nauki społeczne -MNiSzW -2018-

DYSCYPLINY

- **Ekonomia i finanse**
- Geografia społeczno –ekonomiczna i gospodarka przestrzenna
- Nauki o bezpieczeństwie
- Nauki o komunikacji społecznej
i mediach
- **Nauki o polityce i administracji**
- Nauki o zarządzaniu i jakości
- Nauki prawne
- Nauki socjologiczne
- Pedagogika
- Prawo kanoniczne
- Psychologia

Funkcje nauki

- **Funkcja poznawcza**
- **Funkcje praktyczne**

NAUKI

- **Nauki pozytywne**
- **Nauki normatywne**
- **Nauki stosowane**

Albert Einstein(1918)

- Głównym motywem dociekań naukowych nie jest zewnętrzny cel , który człowiek usiłuje osiągnąć, lecz sama przyjemność z myślenia
- „czysta nauka”(!?)

Ludwig Joseph Brentano(1844-1931)
Jak należy studjować ekonomję społeczną?,
Warszawa 1917(oryg.1910)

- **Badanie naukowe zna tylko jeden cel :
poznanie prawdy**
- **Dla uczonego nie może być nic bardziej
świętego nad prawdę. We wszystko musi on
wniknąć**
- **Wymagania stawiane ekonomiście , dotyczą
więc nie tylko jego intelektu, lecz również i
jego charakteru**

7F

- **OPIS**
- **POMIAR**
- **WARTOŚCIOWANIE**
- **PORÓWNYWANIE**
- **OBJAŚNIANIE!!!**
- **PRZEWIDYWANIE**(w tym definiowanie sygnałów wczesnego ostrzegania)
- **PROPONOWANIE SPOSOBÓW**

CELE I ZADANIA EKONOMII/FINANSÓW I EKONOMISTÓW/FINANSISTÓW

- JAK JEST? U NAS I ZA GRANICĄ...(opis, pomiar, **porównanie**)
- **DLACZEGO JEST TAK, JAK JEST?**
- JAK BYĆ POWINNO? JAKI BYŁBY STAN POŻĄDANY? CO BY BYŁO GDYBY?
- JAK MOŻE BYĆ? JAK PRAWDOPODOBNIENIE BĘDZIE?
- CO CZYNIĆ, ABY BYŁO TAK, JAK BYĆ POWINNO?

6 powodów ,dla których Polacy ufają nauce (State of Science Index)

- **Zaufanie do metody naukowej 55%**
- **Nauka może rozwiązać globalne problemy społeczne 54%**
- **Wnioski z badań naukowych są dla mnie zrozumiałe 53%**
- **Widzę , jak nauka wpływa na moje codzienne życie 53%**
- **Nauka przywraca świat do stanu sprzed pandemii 50%**
- **Nauczono mnie wierzyć nauce 32%**

8 powodów sceptycyzmu Polaków wobec nauki

- **Wiele opinii naukowców jest ze sobą sprzecznych 62%**
- **Jestem sceptyczny wobec tego , czego nie rozumiem 53%**
- **Na naukę mają wpływ działania rządów 46%**
- **Pandemia skłania mnie do kwestionowania nauki 43%**
- **Na naukę mają wpływ korporacje 40%**
- **Z natury kwestionuję większość rzeczy 26%**
- **Nauka jest niezgodna z moimi osobistymi przekonaniemami 17%**
- **Nauka jest niezgodna z moimi przekonaniemami religijnymi 14%**

Weteran Wall Street, Richard Jenrette (1929-2018) stworzył przed śmiercią listę 24 zasad jak żyć, by odnieść sukces

- **Nie rezygnuj, bądź wytrwały, nie poddawaj się.**
- **Nie pal za sobą mostów.**
- **Pamiętaj – posiadanie dobrego przyjaciela jest największym błogosławieństwem w życiu. Nigdy nie można ich mieć zbyt wielu. Nie zostawiaj w tyle swoich starych przyjaciół – możesz ich potrzebować.**
- **Spróbuj być uprzejmym i mówić często "dziękuję".**
- **Zdobywaj wiedzę – UCZ SIĘ!**
- **Zdobywaj edukację. Odrabiaj lekcje!**
- **Kultywuj przyjaźnie z ludźmi w różnym wieku, zwłaszcza z tymi młodszymi.**
- **Miej obawy, bój się porażki. Zawsze przygotowuj się lepiej, niż jest to wymagane.**

Weteran Wall Street, Richard Jenrette (1929-2018) stworzył przed śmiercią listę 24 zasad jak żyć, by odnieść sukces

- **Bądź dumny, ale nie zarożumiały. Znaj swoją wartość.**
- **Rób plany z wyprzedzeniem, ale bądź przygotowany na to, że mogą pojawić się szanse i możliwości, których nie przewidziałeś.**
- **Zamieniaj problemy w szanse. Bardzo często jest to możliwe. Problemy otwierają drzwi do zmian.**
- **Dbaj o wizerunek. Bądź czysty, gładko ogolony, ubieraj się klasycznie, odpowiednio do wieku. Unikaj trendów i stylów. Celuj w urok. Dobrą gramatykę. Nie przeklinaj za dużo – to nie jest urocze.**
- **Bądź jednak otwarty na zmiany – nie ugrzęźnij w błocie. Bądź gotów rozważyć to, co nowe, ale nie podążaj za tym na ślepo. Używaj głowy i zdrowego rozsądku.**
- **Baw się, ale nie cały czas!**
- **Bądź po stronie Aniołów. Noś Biały Kapelusz.**

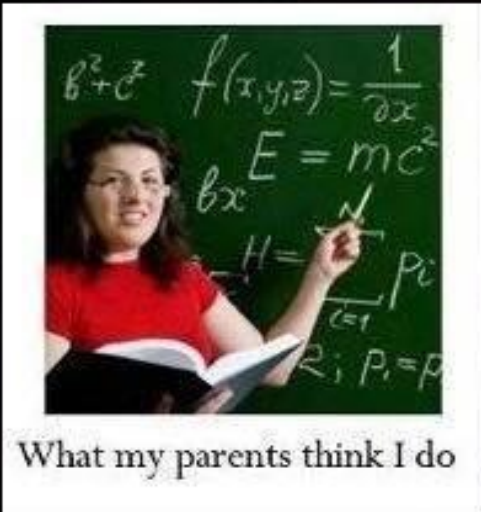
Weteran Wall Street, Richard Jenrette (1929-2018) stworzył przed śmiercią listę 24 zasad jak żyć, by odnieść sukces

- **Miej plan awaryjny. Nie trzymaj wszystkich pieniędzy w jednym miejscu.**
- **Naucz się języka obcego.**
- **Dużo podróżuj, po całym świecie, jeśli to możliwe.**
- **Nie krytykuj kogoś w obecności innych.**
- **Nie zapomnij wyrazić uznanie, gdy ktoś dobrze wykonał pracę (ale nie chwal, jeśli została wykonana źle).**
- **Nie lubię przegrywać, ale jeśli tobie się zdarzy, nie bądź biednym przegranym.**
- **Posiadanie u boku kogoś, kogo się kocha z wzajemnością, pomaga (nie chodzi tylko o seks).**
- **Miej wysokie standardy i stosuj je do wszystkiego, co robisz.**
- **Patrz z szerszej perspektywy, ale nie zapominaj o detalach**

Professors

What my friends think I do

What my parents think I do

What society thinks I do

What students think I do

What I think I do

What I actually do

9 umiejętności...

- Uczenia się
- Przywódctwe
- Pracy zespołowej
- Komunikacji
- Negocjacji
- Syntetycznego pisanía
- Integralnego oglądu
- Podejmowania decyzji
- Podejmowania ryzyka

Kompetencje przyszłości(2022 +)

- **Wnioskowanie i podejmowanie decyzji**
- **Inteligencja emocjonalna/krytyczne myślenie**
- **Sprawność adaptacyjna/elastyczność poznawcza/kreatywność**
- **Kompetencje międzykulturowe**
- **Przetwarzanie danych**
- **Kompetencje cyfrowe**
- **Międzydyscyplinarność**
- **Myślenie projektowe/kompleksowe rozwiązywanie problemów**
- **Praca w szumie**
- **Współpraca w zespole wirtualnym**

5 powodów studiowania finansów

- **Umiejętność zarządzania własnymi zasobami;**
- **Czynne uczestnictwo w życiu świata biznesu;**
- **Znalezienie interesującej i dobrze wynagradzanej pracy;**
- **Bycie dobrze poinformowanym;**
- **Rozwijanie własnego umysłu(finanse-nauka zdrowego rozsądku).**

(Z. Bodie, R.C. Merton, Finanse)

Studiując doktorant powinien:

- **1.nauczyć się słuchać(wykładów, debaty budżetowej etc.)**
- **2.czytać!!**
- **3.pisać!!**
- **4.mówić!!! i rozmawiać!!!**
- **5.myśleć samodzielnie!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**
**(dostrzegać związki przyczynowo-
skutkowe)**

**Rozmowa z Dyr. Szkoły Doktorskiej prof. Dariuszem
Lipińskim (NA temat, nr 61/2022, s.46-47)**

- **MŁODY NAUKOWIEC
MUSI MIEĆ PASJĘ!**

7 elementów pasji naukowej

Michał Heller, Jak być uczonym ,Kraków 2009, str.19-28

- **Zainteresowanie przedmiotem(utożsamienie się)**
- **Przyjemność w badaniu(ciekawość, zmaganie się z oporem...)**
- **Odwaga bycia trochę innym..**
- **Motywacja pracy naukowej(dla przyjemności , służba, dążenie do poznania prawdy etc.)**
- **Uczestniczenie w nauce jako instytucji**
- **Zażyłość z książkami i czasopismami**
- **Ślęczenie przy „biurku”(systematyczność, zdolność do samokrytyki, codzienna gimnastyka intelektualna)**

Części składowe tzw. **zmysłu naukowego** (*l'esprit scientifique*), czy też w innym ujęciu myślenia naukowego, lub też postawy naukowej.

(S. Kamiński, *Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1998)

- (a) **„węch” problemowy oraz intelektualna dociekliwość i deliberatywność** (dopóki nie ma właściwie postawionego pytania, nie ma nauki)
- (b) **śmiałość i inwencyjność myśli** (postęp nauki opiera się na niepokornych uczonych, którzy potrafią oderwać się od schematów)
- (c) **krytycyzm i ostrożność** (tam gdzie kończą się wątpliwości, kończy się nauka)
- (d) **systematyczność ścisłość i precyzja** (jasność myśli i oszczędność słów stanowiąc mając nieodzowne atrybuty sformułowań naukowych)
- (e) **wszehstronność i bezstronność** (umysł naukowca powinien podchodzić do spraw z różnych stron, nieodzowna jest też emocjonalna neutralność)
- (f) **rozległa kultura w danej dziedzinie wiedzy** (należy nawiązywać do dotychczasowych osiągnięć, a zatem niezbędna jest głęboka znajomość przedmiotu dociekań)

Klasyfikacja naukowców(wg Mariana Mazura)-1970

- **Pionierzy, awanturnicy , ryzykanci, artyści**
- **Klasycy, mistrzowie rzemiosła, kapłani strzegący ładu**
- Stymulatorzy ,postulatorzy ,reżyserzy, metodologowie
- Erudyci, kompilatorzy, apostołowie porządku formalnego
- *Wykonawcy*
- *Oświatowcy*
-
- *Administratorzy*
- *Pseudonaukowcy/blagierzy*
- *Karierowicze*

Nauka a doktryna (Marian Mazur-1976)

- Naukowcy a doktrynerzy , dogmatycy, ortodoksi, fundamentaliści...
- **Naukowiec/badacz musi wątpić...**

Naukowcy i doktrynerzy(15 różnic wg Mariana Mazura)-1976

- **Naukowców interesuje rzeczywistość, jaka jest . Doktrynerów –jaka powinna być...**
- **Naukowcy chcą, aby ich poglądy pasowały do rzeczywistości, doktrynerzy-odwrotnie...**
- **Naukowiec szuka prawdy , doktryner nie ma wątpliwości, że prawdą jest to ,co głosi doktryna...**
- **+12.....**

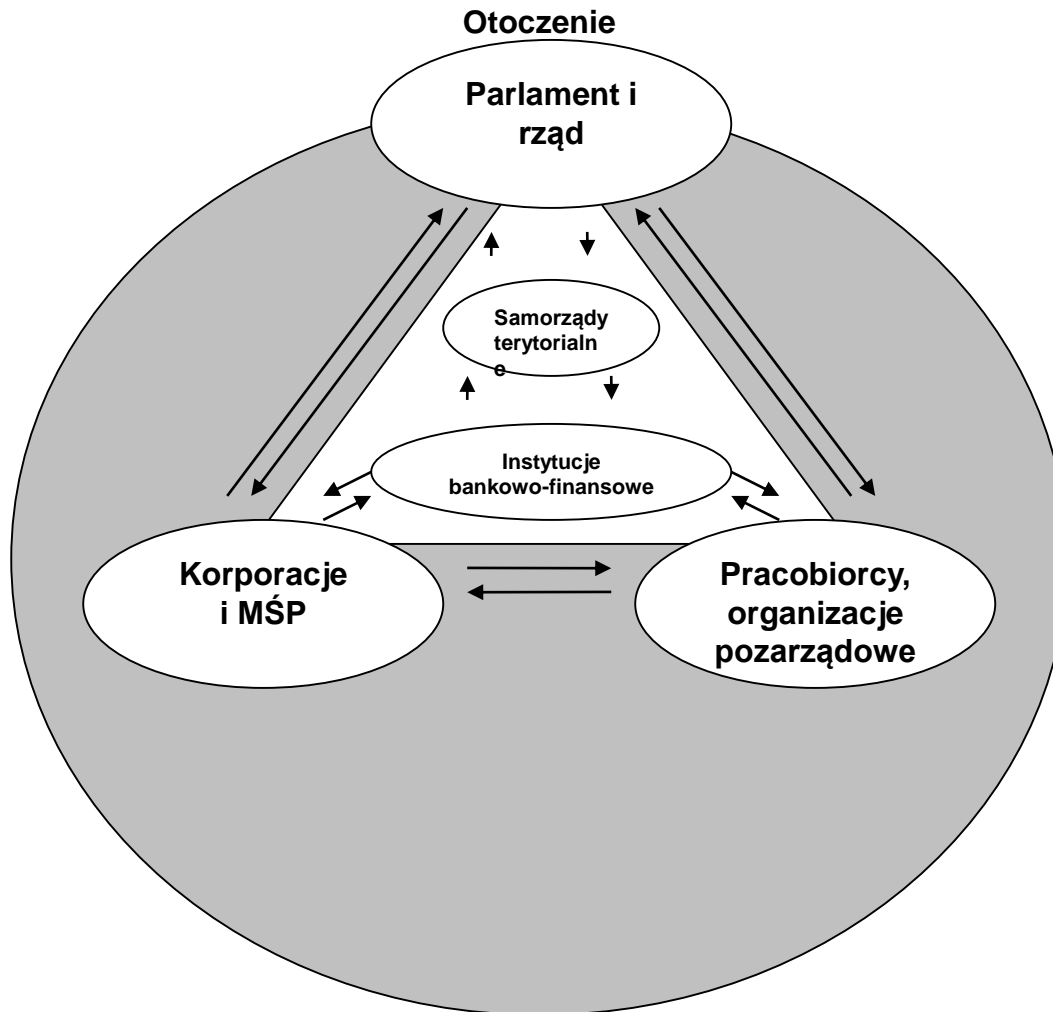

Błędy poznawcze i analityczne(*cognitive bias*)

- Błędy w zachowaniu i podejmowaniu decyzji(30)
- Błędy w przekonaniach i ocenie prawdopodobieństwa(16)
- Stereotypy społeczne(14)
- Błędy podczas analizy danych w analityce internetowej(8)

„Magiczny pięciokąt” gry interesów (finansowych) w gospodarce narodowej

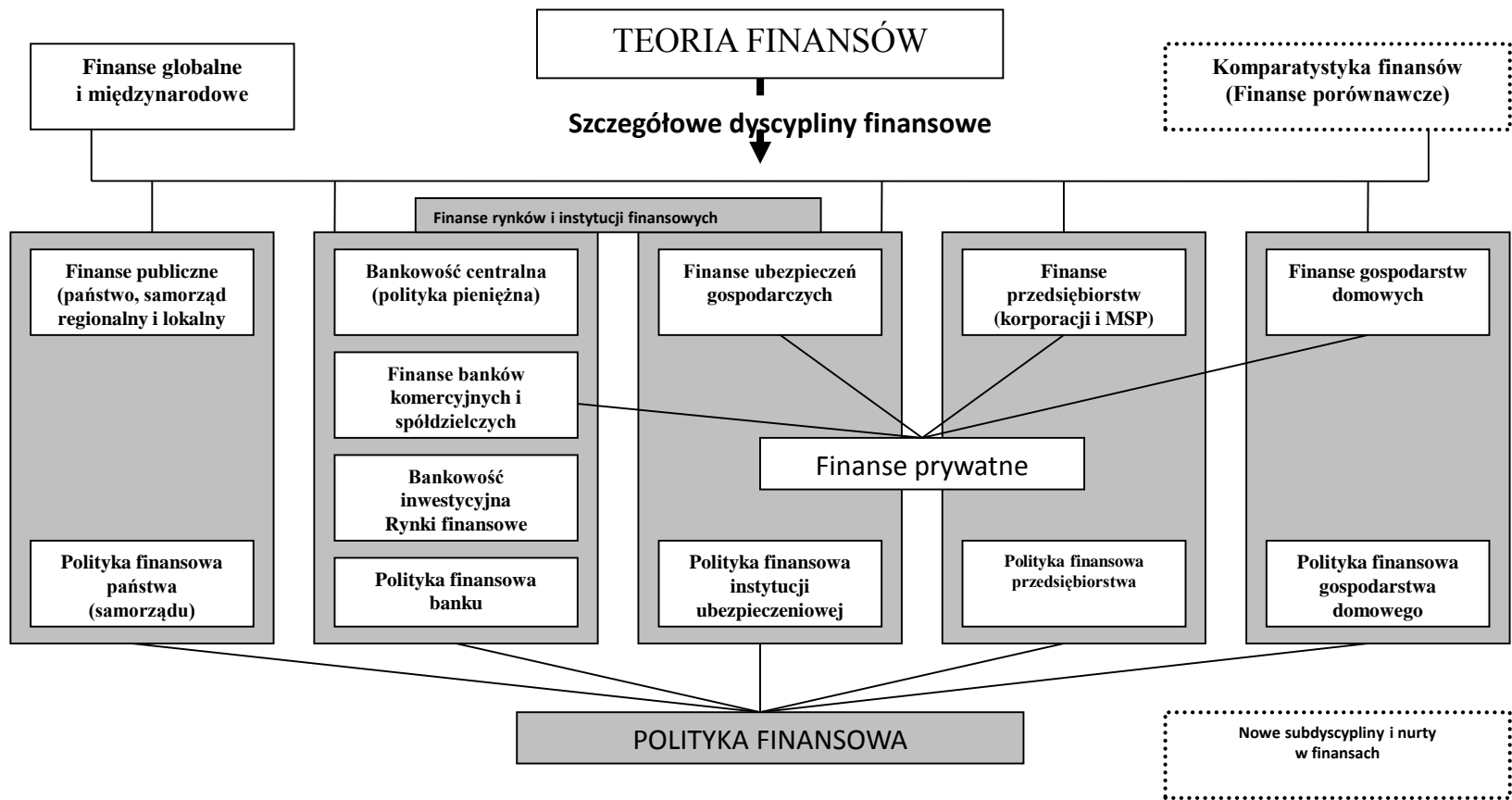
Potencjalne pola konfliktów finansowych intra- i intersektorowych

INTRA-

- Potencjalne konflikty w Centrum (parlament, rząd, bank centralny)
- JST **vs** JST
- Banki i instytucje finansowe **vs** banki i instytucje finansowe
- Przedsiębiorstwa **vs** przedsiębiorstwa
- Gospodarstwa domowe **vs** gospodarstwa domowe

INTER-

- Kraj **vs** zagranica
- Centrum **vs** JST, banki i instytucje finansowe, przedsiębiorstwa
- JST **vs** banki i instytucje finansowe oraz przedsiębiorstwa
- Banki i instytucje finansowe **vs** przedsiębiorstwa

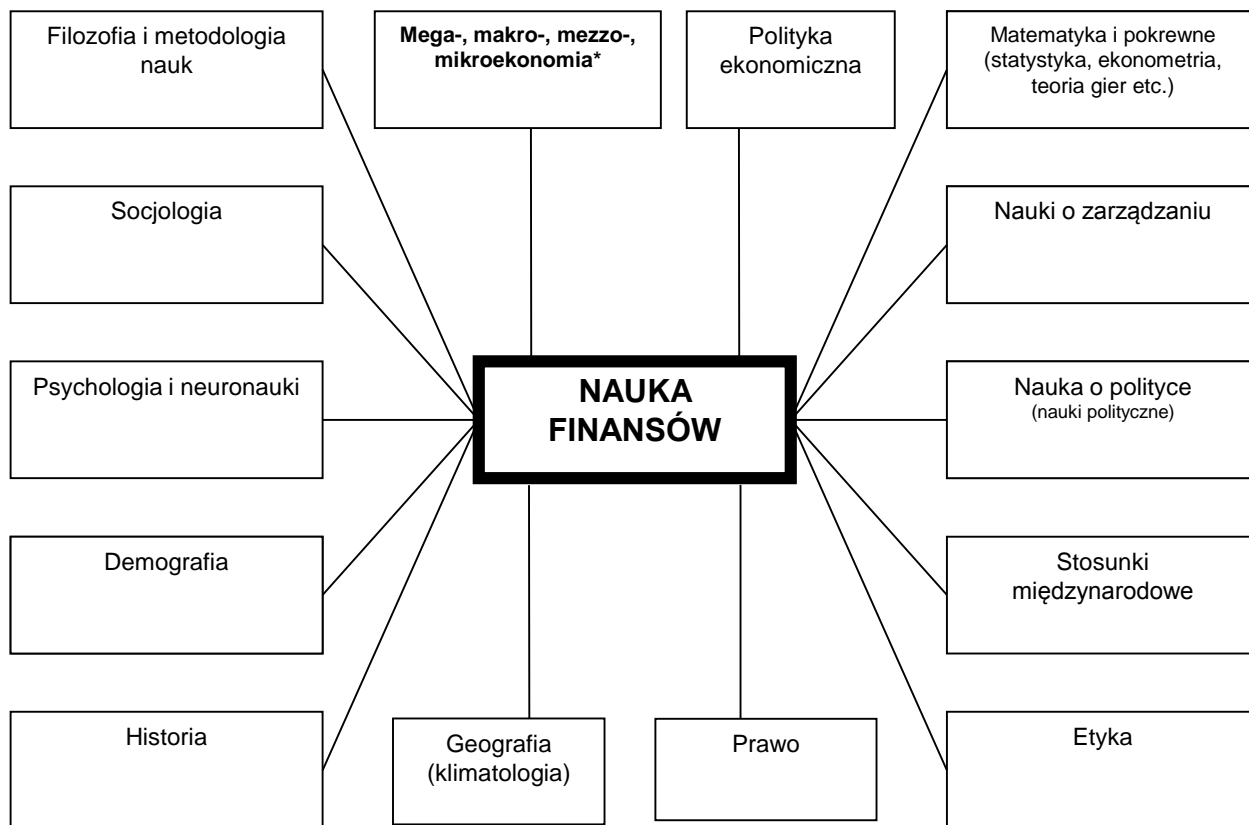
Ry
s.
1.
Str
uk
tur
a
ws
pó
łcz
es
ne
j
na
uki
fin
an
só
w

**„Ekonomista, który jest
tylko ekonomistą, jest
nie tylko skończonym
nudziarzem, lecz jest
wręcz niebezpieczny”**

(F. A. von Hayek)

**Aby być dobrym
ekonomistą(finansistą etc.),
nie wystarczy być tylko
ekonomistą...**

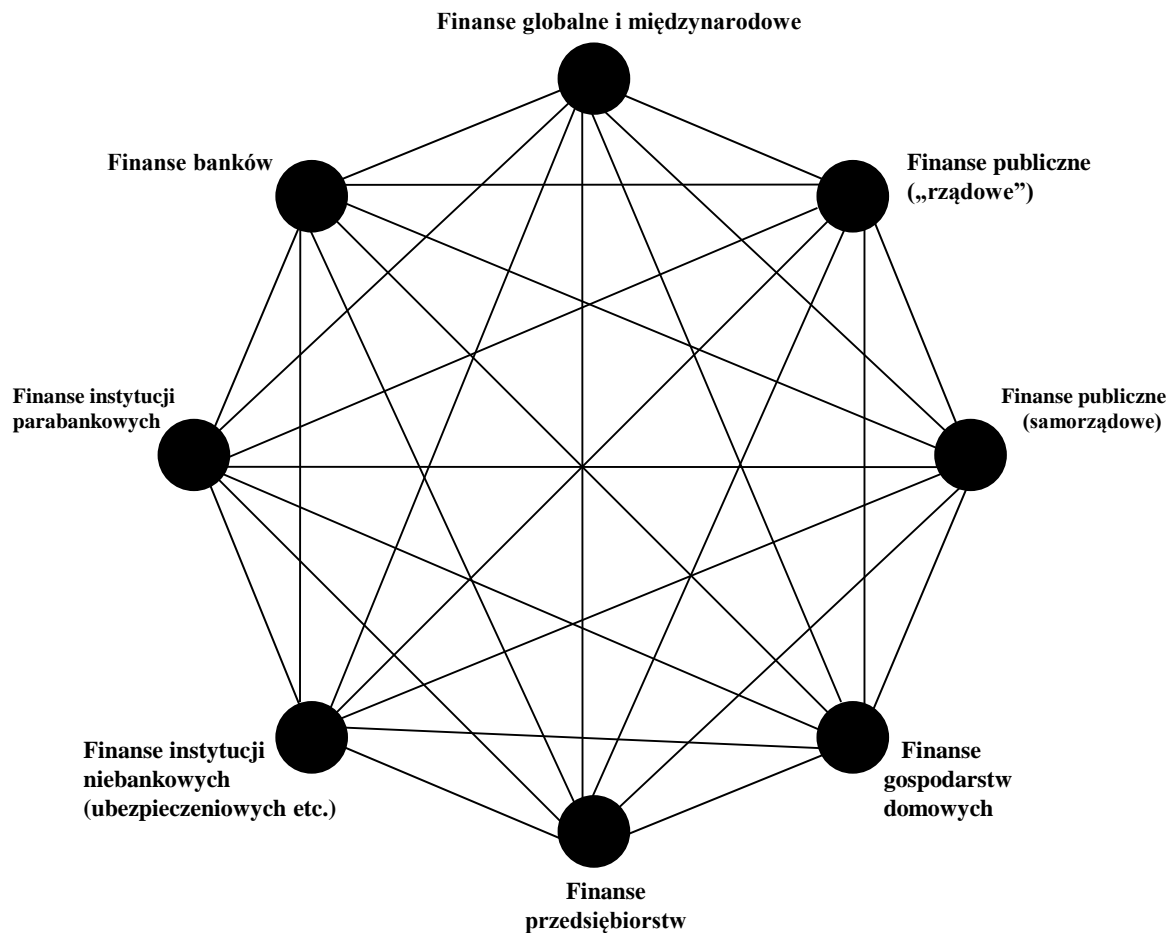
Otoczenie nauki finansów

* Do tej grupy dyscyplin należą m.in. tzw. szczegółowe i specjalne nauki ekonomiczne (z rachunkowością i analizą finansową włącznie). Istotne miejsce zajmuje tu również np. tzw. informatyka bankowa (technologie informatyczne w bankowości). UWAGA: EPIDEMIOLOGIA!!!

Współzależności między częściami składowymi finansów

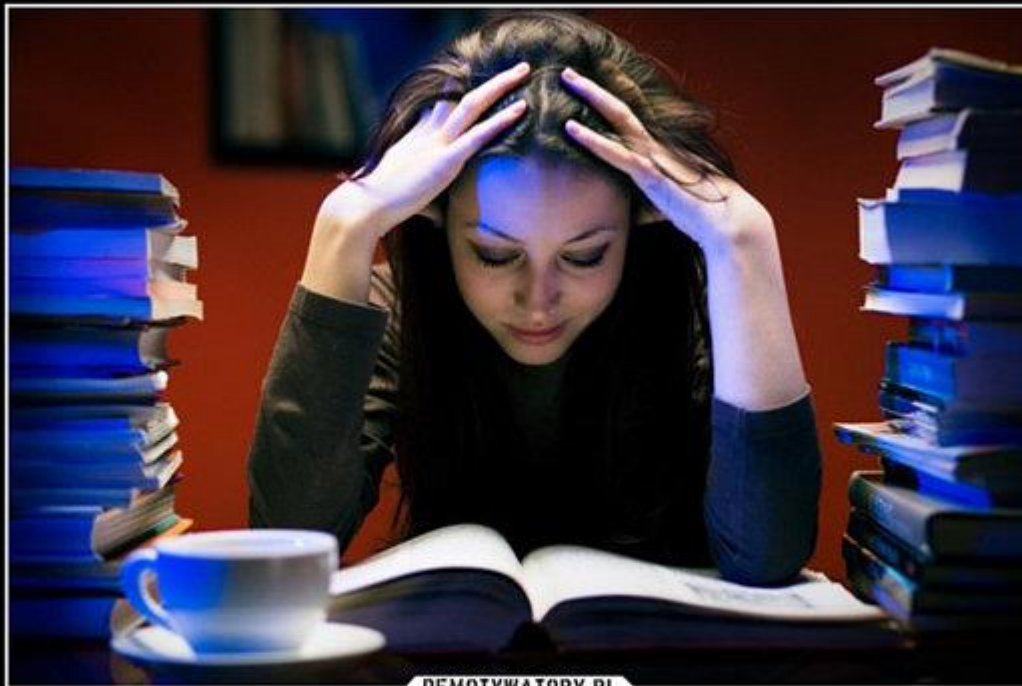
Nowe subdyscypliny i nurty we współczesnej nauce finansów

finanse sfery nieformalnej („mafijne”)
e- finanse (<i>e-finance</i>)
ekofinanse („ <i>green finance</i> ”)
finanse nieruchomości i inwestycji infrastrukturalnych (<i>real estate finance, project finance</i>)
mikrofinanse (<i>microfinance</i>), finanse alternatywne
inżynieria finansowa (<i>financial engineering</i>)
quantitative finance, ekonofizyka” (<i>econophysics</i>)
finanse instytucji pozarządowych (partii politycznych, związków wyznaniowych etc.)
finanse behawioralne (<i>behavioral finance</i>)
public relations finansów
finanse intertemporalne (międzyokresowe)
finanse niekonwencjonalne (<i>islamic finance and banking</i>)
finanse porównawcze (komparatystyka finansowa)

Żaden człowiek, a tym bardziej polityk, praktyk gospodarczy, czy naukowiec, nie może się dać zepchnąć do roli robota z racji wyboru jakiejś węższej specjalizacji. **Specjalizacja nie tylko nie wyklucza rozległej orientacji, ale wręcz zakłada taką orientację,** w przeciwnym bowiem razie specjalista mógłby się łatwo zagubić w powodzi różnych faktów.

Finanse przyszłości, podobnie jak cała ekonomia, muszą być w znacznym stopniu inne niż obecne.

Czas pokaże, czy atrybutami tej nowej nauki finansów będą: **prostota, precyzja i piękno**, a także czy przyszłym finansistom uda się połączyć walory podejścia „**matematyzującego**” z zaletami podejścia „**socjologizującego**” (czy też „**psychologizującego**”)

DEMOTYWATORY.PL

**Prawdziwe studiowanie
zaczyna się wtedy, kiedy
nawet Google nie wie o co chodzi**

**PRZYCZYNY I AUTORZY
INFLACJI**

**POSZKODOWANI
I BENEFICJENCI INFLACJI**

Matryca

	Wzrost PKB	Stopa bezrobocia	Stopa inflacji	Saldo budżetu państwa	Saldo bilansu handlowego	Giełda papierów wartościowych	Kondycja finansowa przedsiębiorstw eksportujących	Kondycja finansowa przedsiębiorstw importujących	Kondycja finansowa gospodarstw domowych
Stopa procentowa NBP									
Cła importowe									
Stopa opodatkowania									
Kurs walutowy									

Tabela: Zależności między instrumentami polityki gospodarczej (w tym finansowej) a sytuacją w sferze gospodarki i finansów

- +**   wplyw dodatni
- wplyw ujemny
- 0**   brak wyraźnego wpływu

Dobłą wiadomością dla praktyków, w tym polityków gospodarczych jest to, że na gruncie nauki finansów udało się sformułować sporo użytecznych ustaleń, **dobłą wiadomością dla finansistów-naukowców** jest to, że pozostało jeszcze wiele pracy do wykonania.

Rzeczywistość gwarantuje nam, że koniec historii nigdy nie nadejdzie, a problemów do rozwiązania będzie przybywać. **Oznacza to zatem, że okazji i możliwości przyszłym badaczom zainteresowanym finansami nie powinno zabraknąć.**

Finanse przyszłości, podobnie jak cała ekonomia, muszą być w znacznym stopniu inne niż obecne.

Czas pokaże, czy atrybutami tej nowej nauki finansów będą: **prostota, precyzja i piękno**, a także czy przyszłym finansistom uda się połączyć walory podejścia „**matematyzującego**” z zaletami podejścia „**socjologizującego**” (czy też „**psychologizującego**”)

Finanse to nigdy nie kończące
się wyzwanie...

Finanse to zarówno ponura, jak
i **piękna** nauka...

Najczęściej stosowane elementy metodyki opracowywania foresight'u:

przeгляд literatury

burze mózgów

warsztaty

kluczowe technologie (key technology)

skanowanie środowiska

mapowanie technologii

konsultacje społeczne

back casting

szkice

analiza wielokryterialna

scenariusze

panele eksperckie

analiza Delphi

analiza SWOT

ekstrapolacja trendów

mapowanie beneficjentów

modelowanie

teoria gier

krzyżowa analiza wpływów

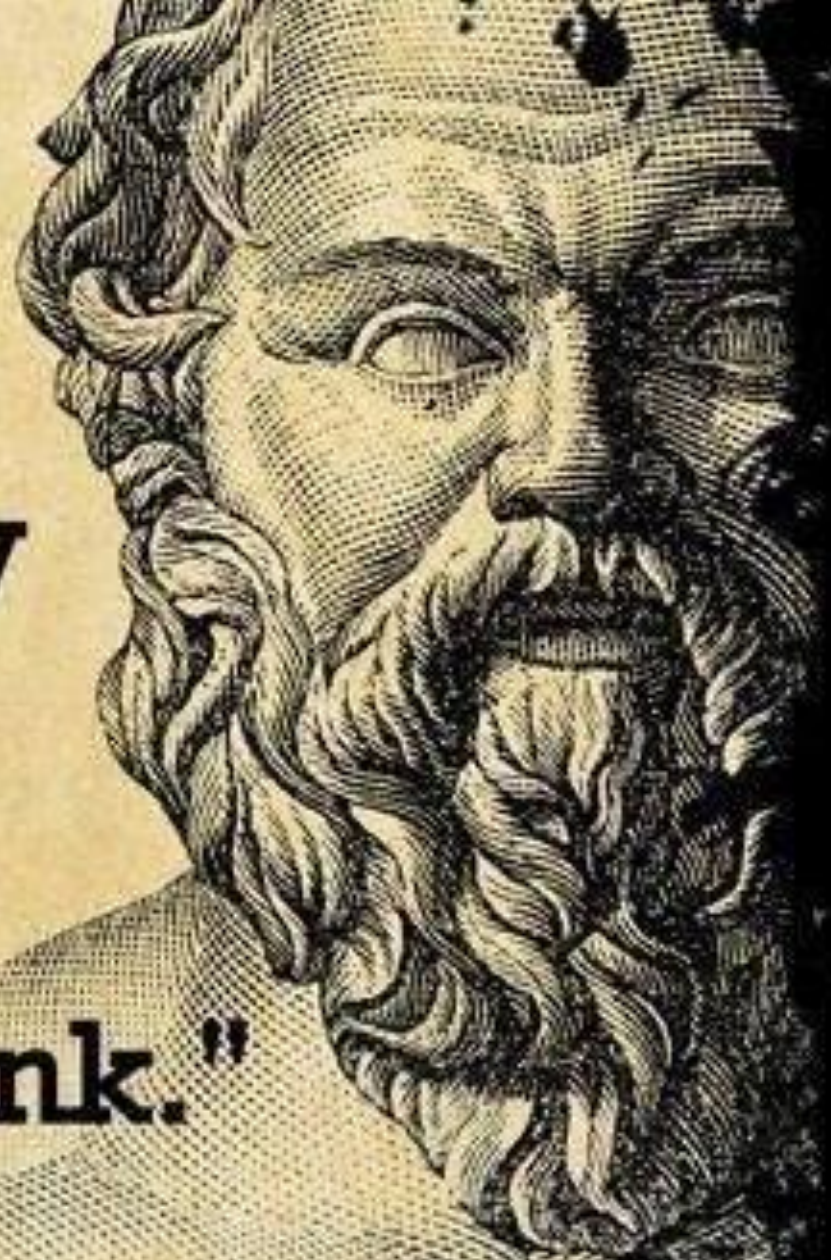
analiza bibliografii

Metody prognozowania zjawisk i procesów ekonomicznych

- **Metody intuicyjne**
  - „Burza mózgów”
  - Metoda delficka
  - Utopia i fantazja naukowa (*science fiction*)
- **Metody prognozowania rozpoznawczego**
  - Ekstrapolacja szeregów czasowych, modele analityczne
  - Fenomenologiczna ekstrapolacja szeregów czasowych
  - Krzywe uczenia się
  - Odwzorowanie kontekstowe
  - Badania morfologiczne
  - Pisanie scenariusza i iteracji przez synopsis
  - Analogia historyczna
  - Elementy prognozowania probabilistycznego (m. in. metoda Monte Carlo)
  - Analiza ekonomiczna
  - Modele operacyjne (m. in. gry)
  - Modele zagregowane (m. in. modele ekonometryczne, analiza nakładów i wyników).
- **Metody prognozowania normatywnego**
  - Poziome macierze decyzji
  - Pionowe macierze decyzji
  - Proste metody wyboru projektu, badania operacyjne (m. in. programowanie liniowe i dynamiczne)
  - Proste metody zastosowań teorii podejmowania decyzji
  - Zintegrowane schematy drzew zależności (dendryty)
  - Metody sieciowe
  - Modele operacyjne (m. in. gry przemysłowe, teorie gier)
  - Analiza systemowa
- **Metody sprzężenia zwrotnego**
  - Pętle sprzężenia zwrotnego wewnątrz transferu techniki i między scenariuszami
  - Zintegrowane systemy techniki informacyjnej.

**"I cannot
teach anybody
anything,
I can only
make them think."**

~Socrates

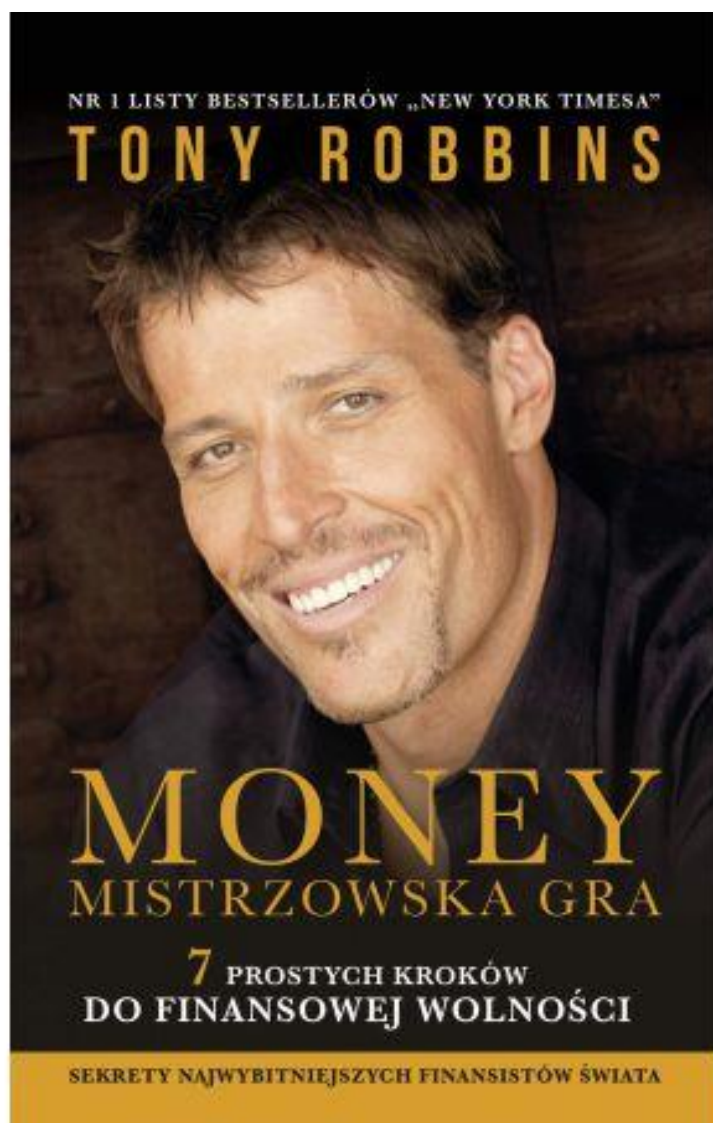
Investing in your **mind** is the **best**
investment you can make in your entire

Co pomaga w byciu szczęśliwym w pracy ?(wg Jobhouse i Great Digital-6.edycja)

- **Dobre wynagrodzenie-89%**
- **Współpracownicy -83%**
- **Możliwości rozwoju-81%**
- **Przyjazna atmosfera-80%**
- **Relacje z przełożonymi-77%**
- **Równowaga work-life-74%**
- **Poczucie sensu pracy-66%**
- **Możliwość pracy zdalnej-63%**
- **Elastyczne godziny pracy-61%**
- **Czas dojazdu do pracy-48%**
- **Obowiązki zgodne z preferencjami-42%**
- **Benefity pozapłacowe-39%**
- **Komfort w biurze-36%**
- **Miejsce pracy (miasto, miejscowość , dzielnica)-33%**
- **Możliwość realizacji pasji-30%**

V2MOM(vision , values , methods ,obstacles , measurement)

- **Czego naprawdę chcę?**
- **Co w tym jest ważne ?**
- **Jak to osiągnę?**
- **Co mi w tym przeszkadza?**
- **Skąd będę wiedzieć, czy mi się udało?**

Abstrakcje naukowe

- **Paradygmaty**
- **Teorie**
- **Modele**
- **Zasady(rekomendacje)**
- **Prawa(tendencje !!!)**
- **Kategorie**
- -----
- *Zjawiska i procesy*

**Ku nowym paradygmatom
nauk o ekonomii i finansach
oraz nauk o polityce
i administracji?**

Stanisław Flejterski

Wyborowi i uprawianiu
problematyki metodologicznej
towarzyszą dwa poważne
zarzuty: „Po pierwsze nudy, po
drugie pychy” *(Roy F. Harrod)*

W ekonomii (i finansach) bardzo trudno jest powiedzieć coś nowego, **gdyż wszystko co ważne, dawno już zostało powiedziane...**

(W.W. Lewis, *Potęga wydajności*,

Warszawa 2005, s. 335)

Rozwój nowoczesnych finansów zależy m.in. od eliminacji barier występujących między wąskimi subdyscyplinami nauki finansów. Potrzeba „budowania mostów” odnosi się również do relacji między teorią a praktyką gospodarczą. Znajomość metodologicznych fundamentów nauki finansów, a nawet swego rodzaju „kult metodologii”, powinny stanowić jeden ze sposobów zapobiegania zjawisku woluntaryzmu, występującego niekiedy na gruncie polityki uprawianej w ramach finansów publicznych i prywatnych.

Generalnie rzecz biorąc, wydaje się ,że w każdym przypadku należałoby dążyć do poszukiwania „złotego środka” między Scyllą finansowego woluntaryzmu a Charybdą finansowego dogmatyzmu(doktrynerstwa, ortodoksji, fundamentalizmu). Oznacza to więc opowiedzenie się za tzw. ekonomią umiaru. W innym ujęciu – finansami umiaru...

Sebastian Stodolak, *Trzeźwienie ekonomii*, „DGP”, nr 4, 5-8 .I. 2023

- John Quiggin, *Zombie Economics .How Dead Ideas Still Walk Among Us*,2012)

-degrowth?

-MMT(Modern Monetary Theory)?

-”oświecony „protekcjonizm“?

Co z tą hipotezą ?

Wybór tematu pracy...

- **Odmienny od tematów prac poprzednich...**
- **Interesujący...!!!**
- **Mający wartość praktyczną**
- **Związany z miejscem pracy?**
- **Do zrealizowania(są na ten temat informacje)**
- **Nie za szeroki , nie za wąski; nie za głęboki, nie za płytki...**

Problemy badawcze, Hipotezy badawcze, Teza

Hipoteza to... teza, tylko cokolwiek bliżej...

Teza to... hipoteza, tylko cokolwiek dalej...

Każde badanie naukowe rozpoczyna się

od sformułowania problemu badawczego, czyli pytania lub zbioru pytań. Problem badawczy dotyczy relacji między zmiennymi (zmienną zależną i zmiennymi niezależnymi, pozostającymi w związku przyczynowo-skutkowym).

Od tego, jak dany problem badawczy będzie sformułowany zależy stopień jego dojrzałości.

Procesy formułowania problemów badawczych i wysuwania na nie odpowiedzi (hipotez badawczych) są wzajemnie ze sobą związane. Problem, który nie zawierałby żadnych wskazówek co do swego rozwiązania byłby typowym pseudoproblemem.

Do pierwszych sformułowań problemu
badawczego dochodzi się na drodze żmudnych

dociekań teoretycznych, popartych wynikami
wstępnych badań. Dużą rolę w procesie formułowania
ciekawych teoretycznie i płodnych w hipotezy

problemów badawczych odgrywa **intuicja badacza!**

Upływa pewien okres od momentu, gdy badacz sformułował pierwsze,

intuicyjne i bardzo mgliste pytania, do momentu, gdy problem uzyska zadowalający stopień dojrzałości.

Problemy przybierają postać pytań:

- rozstrzygnięcia: czy – tak lub nie (alternatywa)
- dopełnienia: konkretna wartość zmiennej

Należy unikać zbyt szerokiego stawiania problemu badawczego, gdyż może to utrudnić jego rozwiązanie.

Poprawne sformułowanie problemu badawczego w dużej mierze przesądza o sukcesie badawczym. Zależy ono od kompetencji badacza, a te określone są jego świadomością metodologiczną. Specjalista w swej dziedzinie nauki nie tylko umie znajdować odpowiedzi na pytania, lecz także pytania te poprawnie formułować.

Z dobrze postawionego problemu badawczego powinna wynikać hipoteza (lub hipotezy) badawcza.

Dane stwierdzenie może być uznane za hipotezę naukową, jeżeli jest sprawdzalne. Hipoteza, której nie można poddać procedurze sprawdzania empirycznego nie może pretendować do miana hipotezy naukowej. Jeżeli hipoteza jest zdolna wyjaśnić tylko te fakty, do wyjaśnienia których została sformułowana i nie jest zdolna do przewidywania nowych faktów (prognoz), to jest ona tylko hipotezą ad hoc (doraźną).

Kryteria poprawności formułowania hipotez naukowych:

- hipoteza musi być adekwatną odpowiedzią na problem
- nieoczywistość(niebanalność)
- hipoteza musi być najprostszą odpowiedzią na problem
- hipoteza musi być sprawdzalna- tak sformułowana, aby można było ją przyjąć lub odrzucić(sfalsyfikować)
- hipoteza nie powinna przyjmować postaci szerokiej generalizacji(konkretność), powinna mieć ponadto moc predyktywną(przydatność do przewidywania)

*Hipotezy zawsze formułuje się w postaci twierdzącej(np.
.ZMIENNA X SILNIE ODDZIAŁUJE NA ZMIENNĄ Y)*

Hipotezy są z definicji nietrwałe,

mogą być w przyszłości odrzucone
(zasada intersubiektywnej kontrolowalności)

Klasyfikacja hipotez badawczych:

I. Hipotezy dotyczące wartości zmiennych

(jeżeli zmienna niezależna X przyjmuje wyróżnioną wartość to zmienna zależna Y przyjmuje daną wartość)

II. Hipotezy dotyczące zależności między zmiennymi:

1. Hipotezy istotnościowe, czyli twierdzenia typu zmienna niezależna X jest istotna dla Y .

2. Hipotezy dotyczące kształtu zależności zmiennej zależnej Y od określonej zmiennej niezależnej X
(funkcja liniowa lub nie liniowa)

Tytuł, Wstęp , Zakończenie i wnioski...

1. W tytule pracy zawarty jest problem badawczy...

2. We Wstępie do pracy

używamy terminu „hipoteza”, rozróżniając przy tym hipotezę główną i „hipotezy” pomocnicze (dodatkowe, towarzyszące)

3. Wstęp: przesłanki wyboru tematu , pytanie badawcze, cele(7F), hipotezy, przedmiot , zakres czasowy i przestrzenny, metody i techniki badawcze(*desk research ,field research*), źródła tradycyjne i internetowe , opis rozdziałów

4. W zakończeniu pracy używamy terminu „teza”

Klasyczna sekwencja inteligentnej!!! pracy- 4-:5 rozdziałów(?)

- 1. Ramy teoretyczne (krytyczny przegląd dotychczasowego piśmiennictwa na wybrany temat)**
- 2. Badania typu desk research (wtórne)- studia przypadku, dane statystyczne etc.**
- 3. Badania empiryczne-field research (własne)-np. wywiady, ankiety (wybrana branża, wybrany region)**
- 4. Come back do teorii (własny wkład autorski-propozycje, rekomendacje, modele, PEST, SWOT, scenariusze, sygnały wczesnego ostrzegania etc.)**

7F-unkcji badań i badaczy:

- *Opis*
- *Pomiar*
- *Porównywanie*
- *Wartościowanie/ewaluacja*
- **OBJAŚNIANIE !!! –przyczyny i skutki**
- *Przewidywanie (wraz z formułowaniem sygnałów wczesnego ostrzegania)*
- *Proponowanie sposobów(instrumentarium)-zalecenia/rekomendacje*

Obiekty porównywane

Subdyscypliny

- Finanse glob. i międzynarod.
- Publiczne(rządowe)
- Samorządowe (reg.i lok.)
- Banków i parabanków
- Towarzystw ubezpieczeniowych
- Rynków finansowych
- Przedsiębiorstw
- Gospodarstw domowych

Przedmioty badań

- Ugrupowania integracyjne
- Państwa narodowe
- Korporacje (GAFA etc.)
- Państwa(budżety , podatki, ubezpie. społ.)
- Regiony, subregiony
- Banki, parabanki
- Produkty i usługi bankowe
- Towarzystwa ubezpieczeniowe
- Produkty ubezpieczeniowe
- Giełdy papierów wartościowych
- Instrumenty rynku kapitałowego
- Duże przedsiębiorstwa
- MMŚP/KMU/SMEs
- Gospodarstwa domowe (zamożne...ubogie)

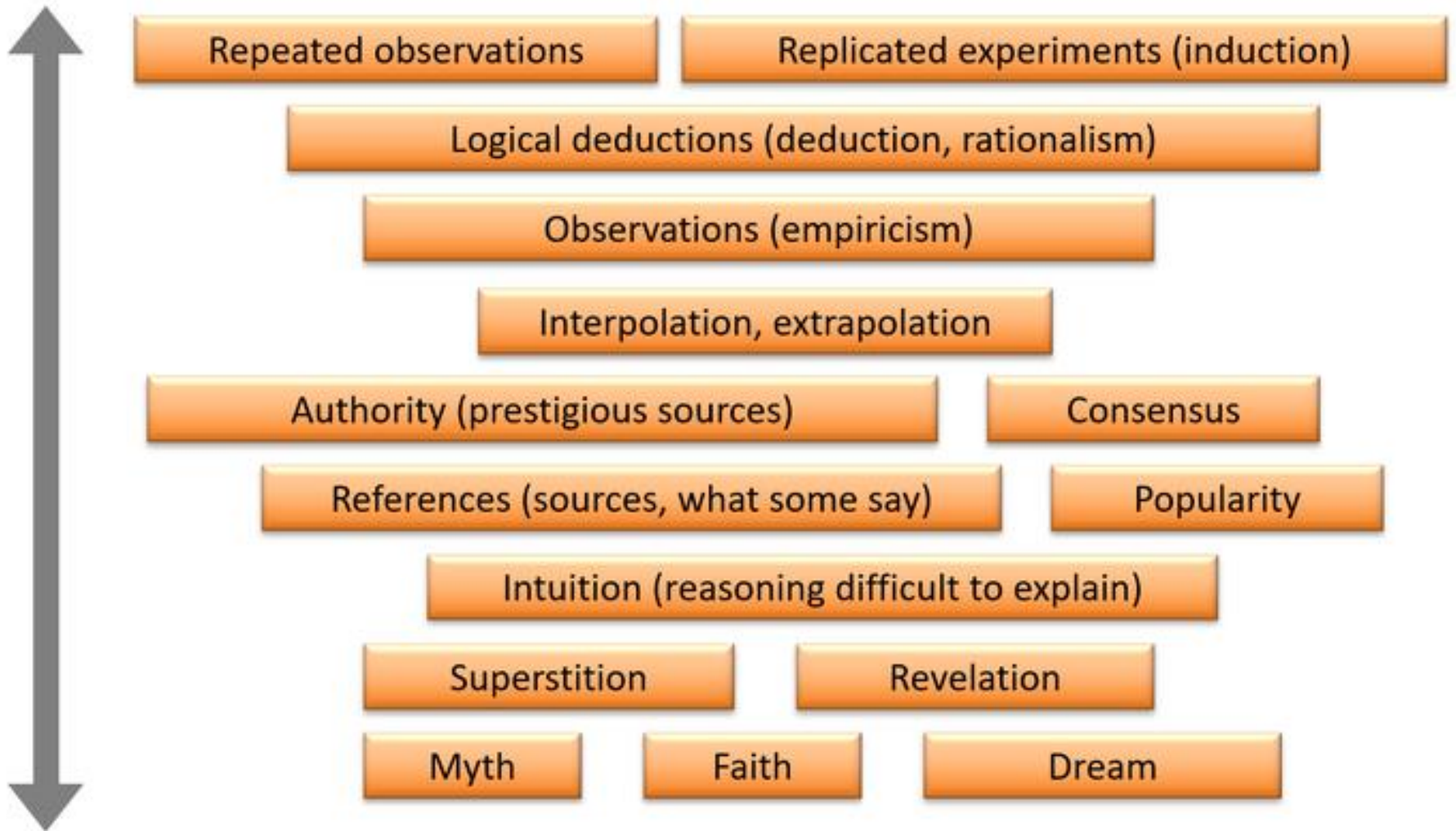
KONTEKST / OTOCZENIE!!!!!!

(dyscypliny i subdyscypliny, z których dorobku ewentualnie warto skorzystać) - postulat wielo- i interdyscyplinarności

- **mega-, makro-, mezzo –i mikroekonomia**
- **polityka społeczno-gospodarcza (np. pieniężna, fiskalna etc.)**
- **filozofia i metodologia nauk**
- **etyka**
- **socjologia**
- **psychologia**
- **neuronauki**
- **historia**
- **geografia (np. klimatologia)**
- **epidemiologia(wirusologia)**
- **prawo**
- **pedagogika (i edukacja)**
- **religioznawstwo**
- **stosunki międzynarodowe**
- **nauki polityczne/politologia**
- **nauki o zarządzaniu**
- **matematyka sensu largo (statystyka, ekonometria etc.)!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

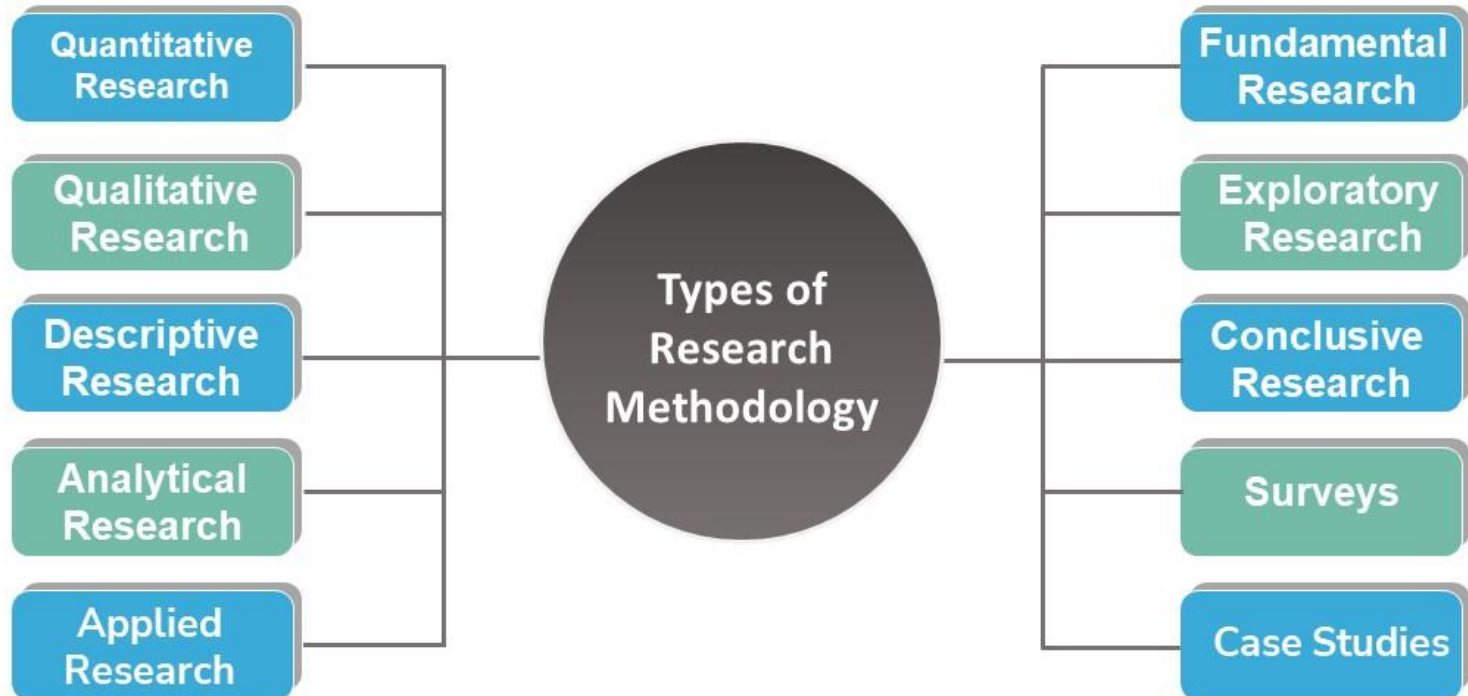
Scientific method (evidence)

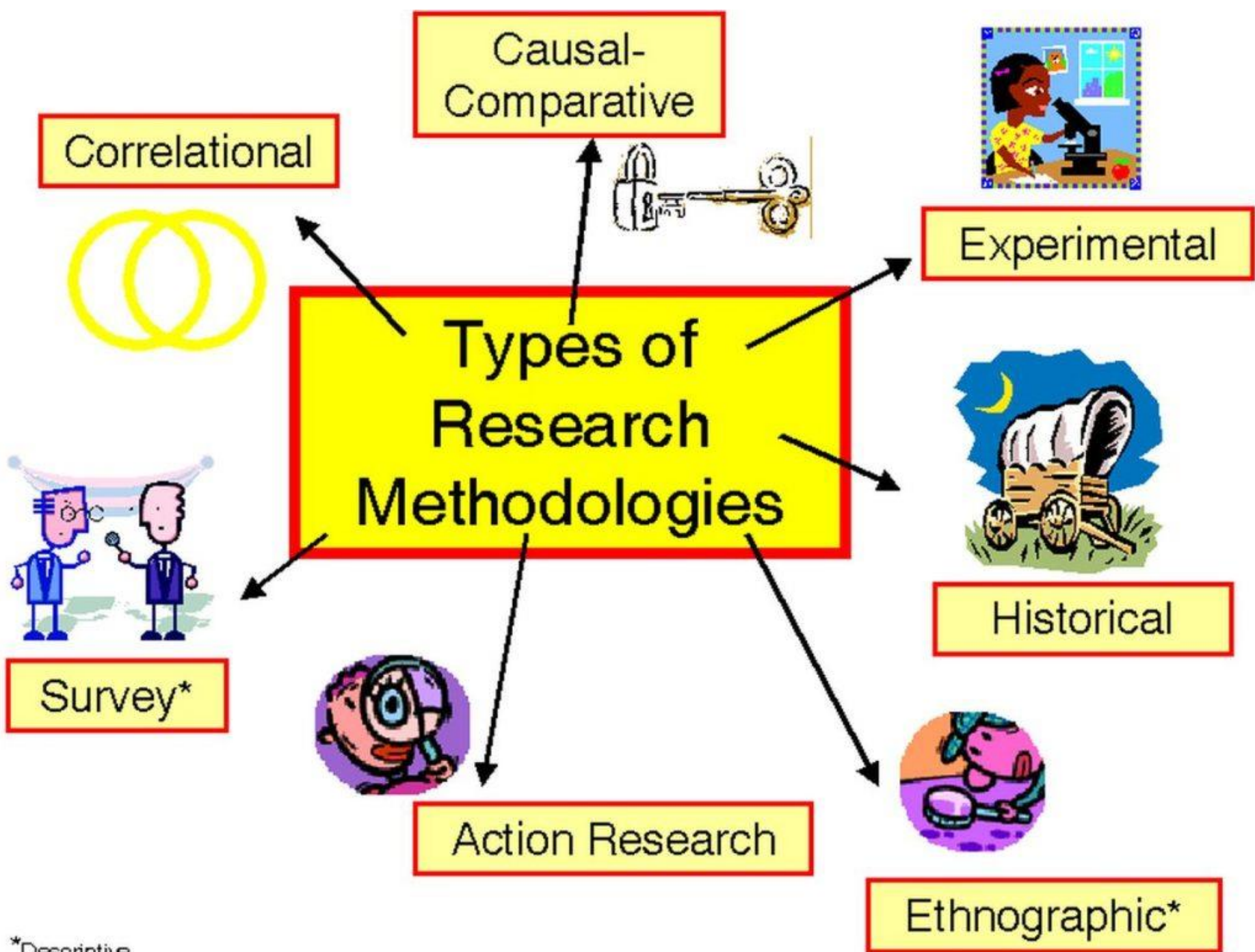
Very scientific

Very unscientific

Types of Research Methodology

*Descriptive

Outline

1. Research question
2. Hypothesis
3. Research designs
4. Population and sample
5. Instrument/interview questions
6. Procedure
7. Ethical issues and IRB
8. Assumptions
9. Limitations
10. Delimitations
11. Data analysis
12. Quality assurance

Delimitations

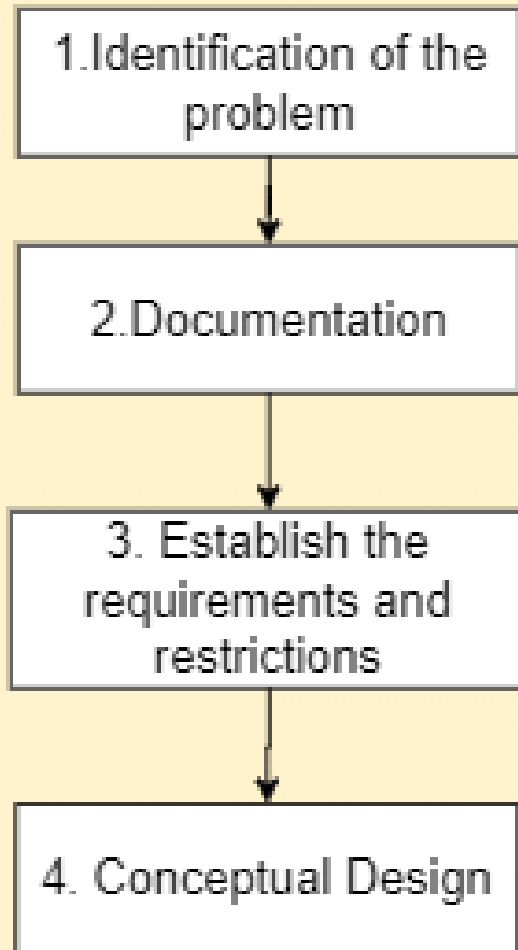
- ☞ They are *features* in a study that can *be controlled* so as to determine the parameters or scope of the study
- ☞ Researchers have control over characteristics of the following:
  - ☞ Research problem
  - ☞ Research purpose
  - ☞ Research question(s)
  - ☞ Methodology
  - ☞ Variables
  - ☞ Population

Procedure

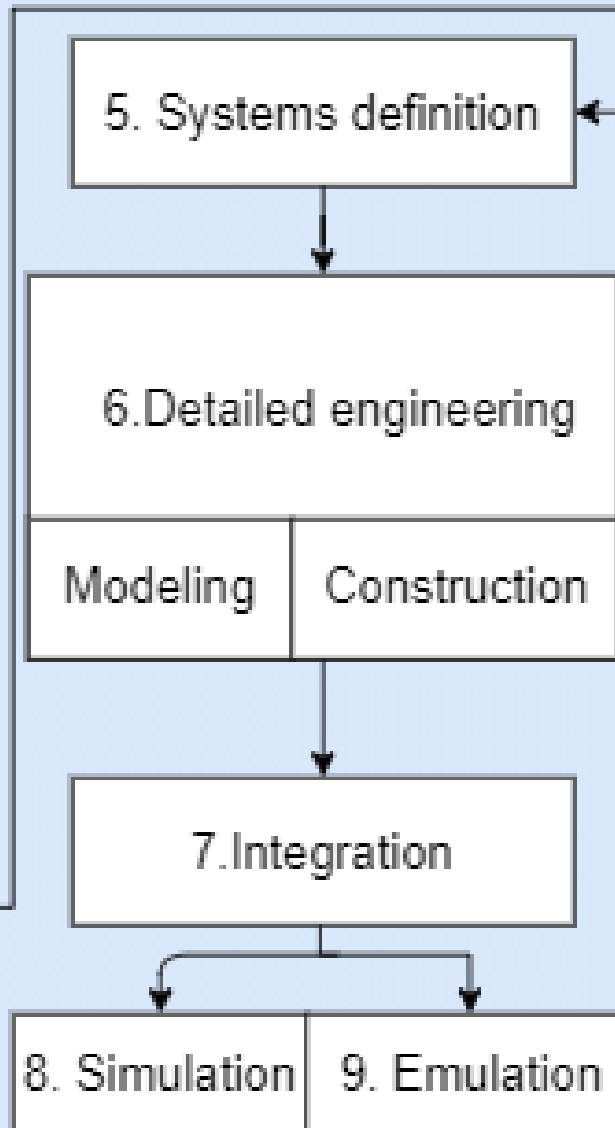

- ca Step-by-step outline of how data will be or was collected
  - ✓ How participants were recruited?
  - ✓ How was the informed consent provided and explained to participants?
  - ✓ On average, how much time did participants spend on completing a survey or interview
  - ✓ What was the channel through which data was collected (eg. Mail, face-to-face, skype)
  - ✓ Response rate (for quantitative)

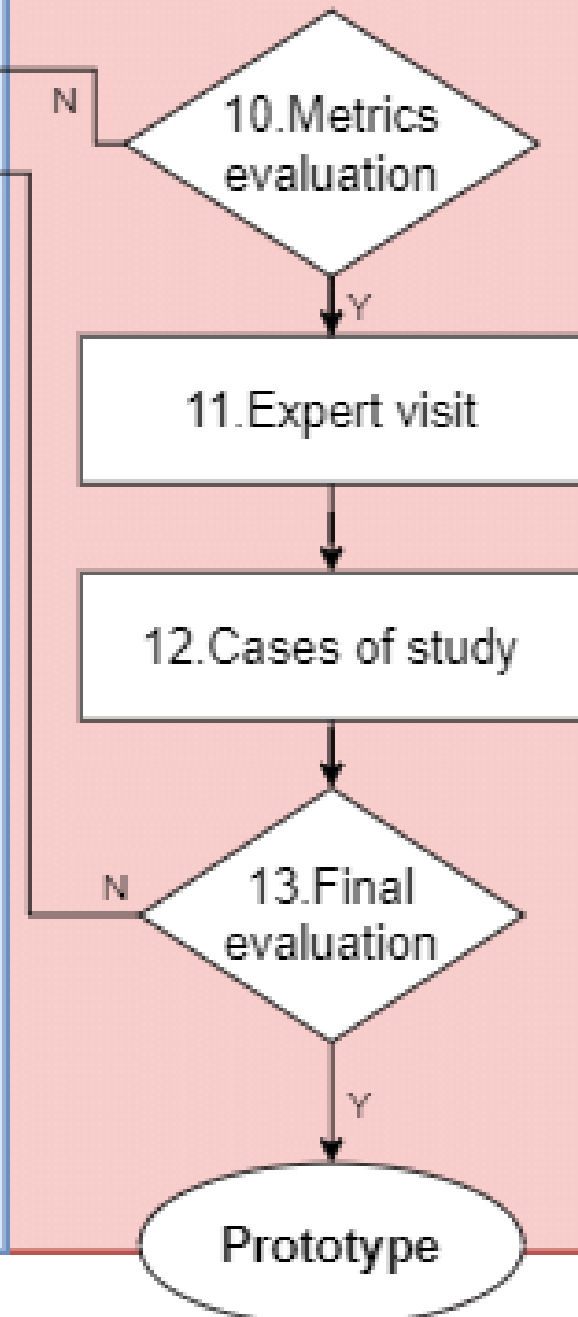
Phase 1

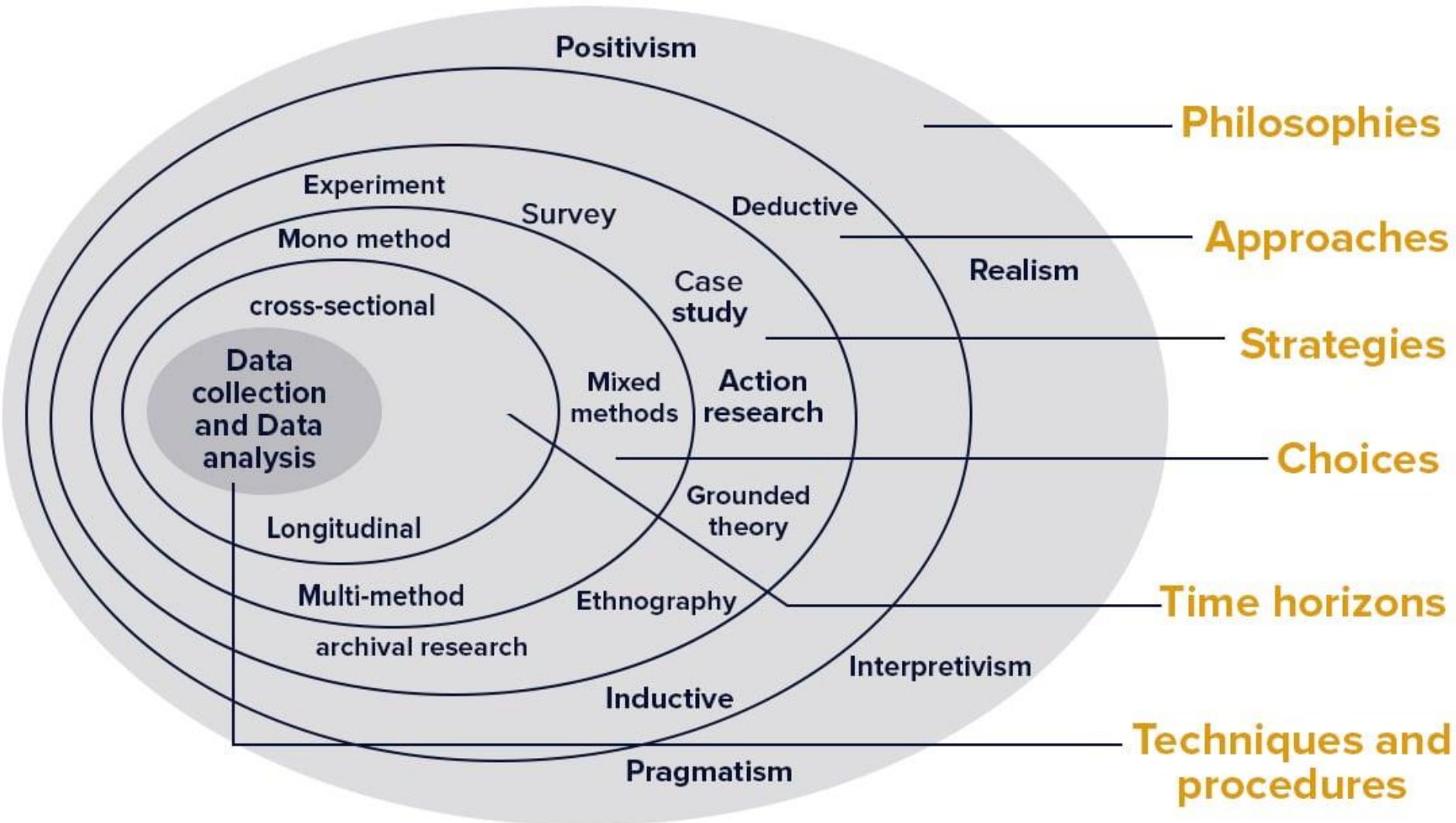
Phase 2

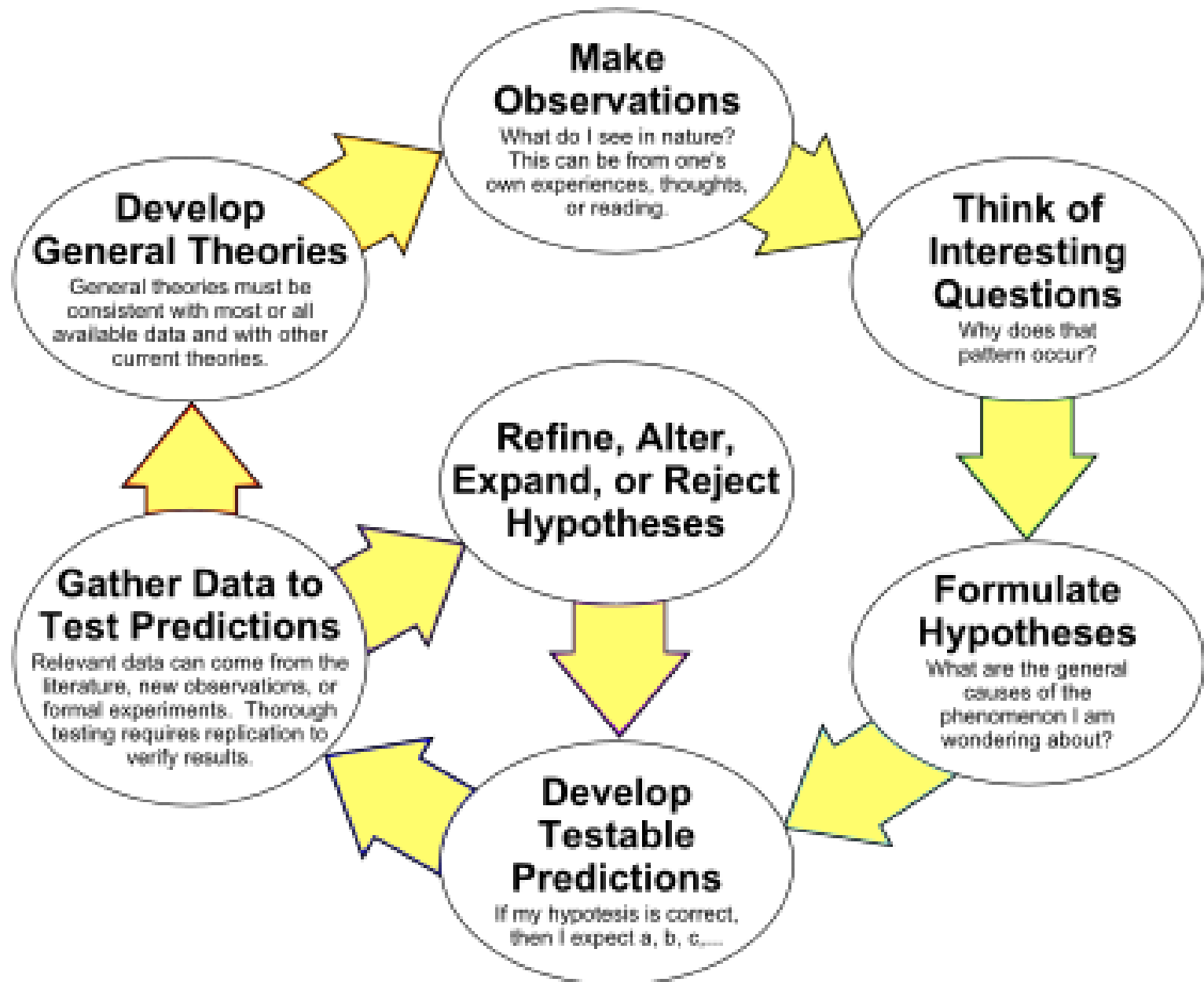
Phase 3

The Research Onion Model

The Scientific Method as an Ongoing Process

TYPES OF INVESTIGATIONS

Pattern seeking

Classifying and identifying

Modelling

Exploring and observing

Fair testing

SPIS METOD, TECHNIK I NARZĘDZI BADAWCZYCH

METODY

- **indukcja, dedukcja, redukcja**
- **analiza i synteza**
- **metody statyczne i dynamiczne**
- **metody jakościowe, ilościowe i mieszane**
- **metody socjologiczne**
- **metody z zakresu psychologii i neuronauk**
- **metody heurystyczne (Sokrates i inni)**
- **metody prakseologiczne**
- **eksperyment naukowy (!?) eksperyment w finansach i rachunkowości?**

SPIS METOD, TECHNIK I NARZĘDZI BADAWCZYCH

TECHNIKI

- studia literaturowe/kwerenda/krytyczny przegląd literatury
- badanie dokumentów (np. finansowych)
- obserwacja uczestnicząca (*participating observation*)
- badania wtórne - *desk research*
- badania pierwotne (własne, empiryczne)
- burza mózgów (*brainstorming*)
- metoda ekspercka (panele eksperckie)
- analiza Delphi (delficka)
- scenariusze (np. podstawowy/bazowy, optymistyczny, pesymistyczny)
- ekstrapolacja szeregów czasowych
- wskaźniki statystyczne (dynamika, struktura etc.)
- modele ekonometryczne
- analiza nakładów i wyników
- pozioma i pionowa macierz decyzji
- analiza systemowa
- badania sondażowe:
- wywiad bezpośredni / telefoniczny
- ankieta anonimowa (pytania zamknięte i otwarte)

NARZĘDZIA (INSTRUMENTY) - przykłady

- *case study* (studium przypadku)
- SWOT
- PEST
- wielokryterialna analiza porównawcza (WAP)
- CBA (analiza kosztów i korzyści)
- cykl życia firmy
- 7S McKinsey'a
- macierz BCG
- 5 sił Portera
- piramida(model) du Ponta
- BEP (break even point) - punkt rentowności
- wykres Henry'ego Gant'a
- wskaźniki z zakresu analizy finansowej przedsiębiorstwa!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
- wskaźniki stosowane w analizie kondycji JST

Analiza PEST 2023 – 2025...

Czynniki POLITYCZNE	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - względna stabilność polityczna w Polsce - względny spokój społeczny - aktywne podejście rządów do rozwoju gospodarki - postępy integracji w ramach UE - kontynuacja polityki UE na rzecz rozwoju regionów w Polsce po roku 2014 (w nowym okresie programowania)	<ul style="list-style-type: none"> - niestabilność polityczna (kontynuacja wojny polsko-polskiej) - niepokoje i konflikty społeczne - tyrania status quo (brak reform, populizm) - „dryfowanie” Unii Europejskiej (Europa dwóch prędkości) - BREXIT ? - ograniczenie finansowania rozwoju regionów w Polsce po roku 2014

Analiza PEST 2023 – 2025...

Czynniki EKONOMICZNE	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - relatywnie wysoka dynamika rozwoju gospodarki światowej i handlu międzynarodowego (USA, Chiny, UE, etc.) - relatywnie wysoka dynamika wzrostu i rozwoju w Polsce (zmniejszenie skali zapóźnienia wobec czołowych krajów UE) - relatywnie wysoka dynamika dopływu inwestycji zewnętrznych i rozwój turystyki przyjazdowej - ofensywna polityka gospodarcza rządów	<ul style="list-style-type: none"> - niska dynamika rozwoju gospodarki światowej (wzrost tendencji protekcjonistycznych) - niska dynamika wzrostu i rozwoju Polski (zepchnięcie Polski na peryferie, kontynuacja zapóźnienia) - niska dynamika dopływu inwestycji zewnętrznych i niskie tempo rozwoju turystyki przyjazdowej - zachowawcza polityka gospodarcza rządów

Analiza PEST 2023 – 2025...

Czynniki SPOŁECZNE	
Szanse	Zagrożenia
- poprawa trendów demograficznych w wyniku aktywnej polityki prorodzinnej i proimigracyjnej - elementy socjokulturowe (poczucie bezpieczeństwa, optymizm społeczny, kapitał zaufania, ucieczka do przodu)	- kontynuacja obecnych niekorzystnych trendów demograficznych - elementy socjokulturowe (niekorzystny klimat społeczny, dalsza erozja kapitału zaufania)

Analiza PEST 2023 – 2025...

Czynniki TECHNOLOGICZNE	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka dynamika rozwoju innowacji techniczno-technologicznych w Polsce - wysoka dynamika rozwoju sfery IT (precyzyjne wsparcie konkretnych projektów) - relatywnie łatwy dostęp przedsiębiorstw do finansowania projektów techniczno-technologicznych - postęp w zakresie modernizacji infrastruktury w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - stagnacja (niedorozwój) sfery innowacji techniczno-technologicznych (niskie nakłady na B+R) - niedorozwój sfery IT - trudny dostęp przedsiębiorstw do finansowania projektów techniczno-technologicznych - kontynuacja zapóźnienia w dziedzinie modernizacji infrastruktury w Polsce

Scenariusze rozwoju 2023 – 2025...

A. Scenariusz optymistyczny

I. Egzogeniczne (niezależne od ośrodków decyzyjnych w Polsce)

- relatywnie wysoka dynamika rozwoju gospodarki światowej (Grupa G-20)
- wysoka dynamika rozwoju banków-matek, właścicieli banków w Polsce

II. Endogeniczne (bezpośrednio lub pośrednio zależne od ośrodków władzy politycznej i gospodarczej w Polsce)

- wysoka dynamika wzrostu gospodarczego w Polsce (PKB powyżej 5%)
- silnie prorozwojowa, efektywna polityka gospodarcza rządu
- pozyskanie poważnych środków z funduszy UE
- wysoka dynamika napływu inwestycji zagranicznych
- wysoka dynamika rozwoju regionów i subregionów, przedsiębiorstw, gospodarstw domowych
- korzystny klimat społeczny
- korzystny klimat polityczny

Scenariusze rozwoju 2023 – 2025...

B. Scenariusz umiarkowany (bazowy)
I. Egzogeniczne (niezależne od ośrodków decyzyjnych w Polsce)
– utrzymanie dotychczasowej dynamiki rozwoju gospodarki światowej (Grupa G-20)
– umiarkowana dynamika rozwoju banków-matek, właścicieli banków w Polsce
II. Endogeniczne (bezpośrednio lub pośrednio zależne od ośrodków władzy politycznej i gospodarczej w Polsce)
– umiarkowana dynamika wzrostu gospodarczego w Polsce (PKB w granicach 2,5-5%)
– przyjazna polityka gospodarcza rządu
– utrzymanie dotychczasowego tempa absorpcji funduszy UE
– utrzymanie dotychczasowego tempa napływu inwestycji zagranicznych
– dotychczasowy klimat społeczny
– dotychczasowy klimat polityczny

Scenariusze rozwoju 2023 – 2025...

C. Scenariusz pesymistyczny (ostrzegawczy)

I. Egzogeniczne (niezależne od ośrodków decyzyjnych w Polsce)

- spowolnienie dynamiki rozwoju gospodarki światowej (Grupa G-20)
- niska dynamika rozwoju banków-matek, właścicieli banków w Polsce

II. Endogeniczne (bezpośrednio lub pośrednio zależne od ośrodków władzy politycznej i gospodarczej w Polsce)

- niska dynamika wzrostu gospodarczego w Polsce (PKB do 2,5%)
- zachowawcza polityka gospodarcza rządu
- trudności z absorpcją funduszy UE
- spadek tempa napływu inwestycji zagranicznych
- niekorzystny klimat społeczny
- niekorzystny klimat polityczny

- **Analiza SWOT jest analizą słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats analysis). Istota analizy sprowadza się do wskazania stanu regionu oraz określenia jak wpływają na region czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Słabe i mocne strony określone są w odniesieniu do czynników wewnętrznych, natomiast szanse i zagrożenia mają źródła poza badanym obszarem.**
- **Historia wykorzystania omawianej techniki jest krótka. Po raz pierwszy analizy SWOT w ramach realizacji projektów o charakterze foresight-u dokonano w RPA w drugiej połowie lat 90 dwudziestego wieku. Krótki okres istnienia tej metody sprawia, iż była ona dotąd w niewielkim stopniu wykorzystywana, mimo jej zalet w przedstawianiu obrazu regionu. Metoda ta pozwala na syntetyczne przedstawienie obrazu regionu oraz identyfikację kształtujących go czynników - zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.**

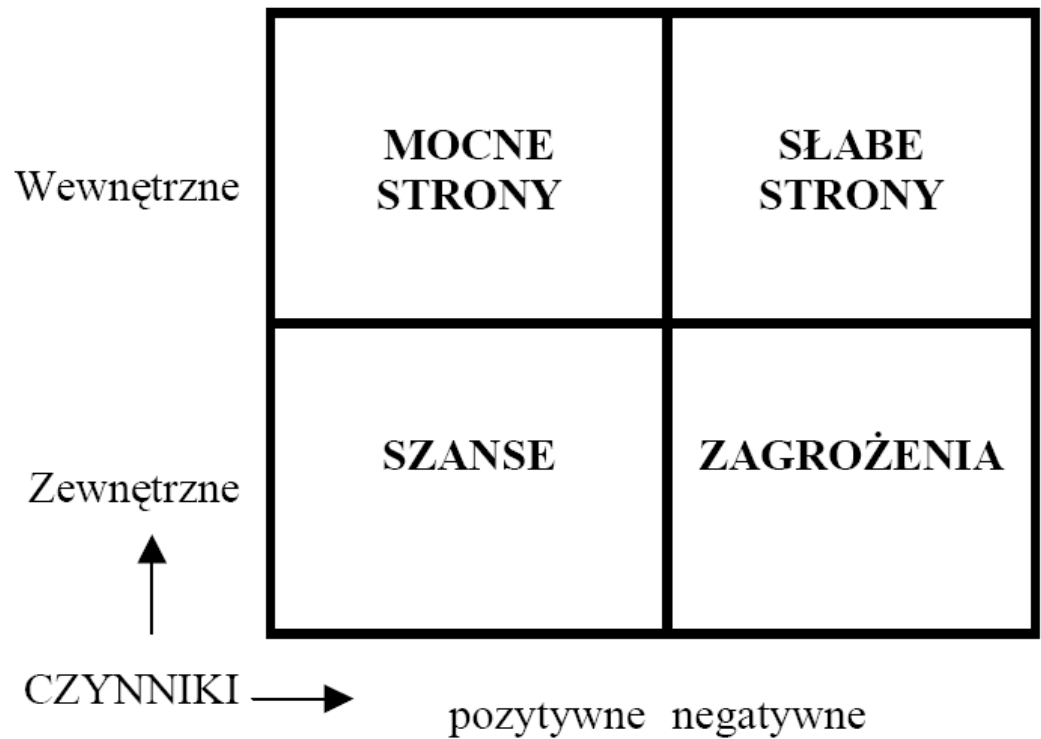
Metoda SWOT

Wewnętrzne pozytywne
- MOCNE STRONY (S)

Wewnętrzne negatywne
- SŁABE STRONY (W)

Zewnętrzne pozytywne
- SZANSE (O)

Zewnętrzne negatywne
- ZAGROŻENIA (T)

Firma XYZ
– analiza SWOT

S – silne strony / atuty	W – słabe strony
Firma rodzinna (identyfikacja z firmą)	Firma rodzinna (tożsamość sfery własności i zarządzania)
Tradycja/Historia/Realne dokonania	Rezerwy w dziedzinie profesjonalizacji zarządzania (organizacja, marketing, informacja, analizy, zarządzanie ryzykiem etc.)
Dobry wizerunek firmy i właścicieli	Rezerwy w dziedzinie redukcji poziomu kosztów (lean management)
Respektowanie zasad CSR/Społeczna odpowiedzialność biznesu	Niezadowalający poziom dywersyfikacji profilu
Zasoby ludzkie – wysokie kwalifikacje kadry technicznej	Niewykorzystywanie potencjalnych zalet związanych z rynkiem kapitałowo-finansowym (NewConnect etc.)
Niewielka fluktuacja kadry	Ograniczone wykorzystanie możliwości
Zasoby materialne	Prowadzenie działalności w Norwegii w oparciu o oddział firmy a nie niezależny podmiot norweski
Dobra pozycja na rynku regionalnym (głównie Szczecin i Świnoujście)	Zbyt ograniczona współpraca z bankami norweskimi
Doświadczenia w eksporcie (Niemcy, Norwegia)	Rezerwy w zakresie zarządzania kadrami
Wieloletnia współpraca z kilkoma bankami komercyjnymi	
Oprogramowanie enova 365	
Elektroniczny obieg dokumentów	
Kompleksowość usługi: projektowanie, realizacja, nadzór, transport	
Realizacja mieszkań wg indywidualnych życzeń klienta na każdym etapie realizacji; produkcja i konfekcjonowanie umeblowania mieszkań	
Dobre wyczucie potencjału rynku norweskiego	
Dywersyfikacja działalności: usługi budowlane, deweloperka, transport, eksport usług i materiałów	

O – możliwości i szanse zewnętrzne	T – zagrożenia z otoczenia zewnętrznego
Poprawa koniunktury gospodarczej w UE (w tym w Polsce)	Dekoniunktura w UE (w tym w Polsce)
Przyspieszenie rozwoju Pomorza Zachodniego(inwestycje infrastrukturalne)	Peryferyzacja(marginalizacja)Pomorza Zachodniego i Szczecina-problemy demograficzne etc.
Wykorzystanie środków z UE(2014-2020)	Wzrost siły przetargowej dostawców i nabywców
Przyjazny klimat wobec przedsiębiorstw (wybory samorządowe 2014 i parlamentarne 2015)	Emigracja specjalistów (drenaż mózgów)
Rosnące zapotrzebowanie na produkcję wyrobów stalowych w Norwegii	Silna konkurencja firm spoza regionu i firm lokalnych
Wzrost zapotrzebowania na usługi turystyczne w Świnoujściu jak szansa dla dywersyfikacji działalności	Przewlekłość procesów sądowych
Otwarcie skandynawistyki na US – dostęp do kadry	Kryterium najniższej ceny w przetargach publicznych; przyjmowanie rażąco niskich cen przez zamawiających
	Ucieczka doświadczonej i wykwalifikowanej kadry urzędniczej z instytucji publicznych
	Zmienność przepisów i zbyt duża dowolność ich interpretacji przez instytucje państwowe
	Rosnące koszty funkcjonowania państwa
	Brak poradnictwa zawodowego, nietrafne wybory edukacyjne i zawodowe młodzieży
	Edukacja nie nadąża za potrzebami rynku pracy
	Niekorzystne zmiany w prawie pracy powodujące wzrost kosztów pracy
	Kryzys ukraiński i negatywny wpływ sankcji na rodzime rynki

ZASADA TRIANGULACJI!!!!

Łączenie metod jakościowych i ilościowych

Norman Denzin:

- *triangulacja danych (różne populacje, odcinki czasu, różne miejsca)*
- *triangulacja badaczy*
- *triangulacja teorii (różne koncepcje teoretyczne)*
- *triangulacja metod i technik (inteligentne łączenie w zależności od profilu/specyfiki projektu)*

J. Buttolph Johnson i inni, *Metody badawcze w naukach politycznych*

- **Przegląd literatury przedmiotu**
- ***Desk research*(badania wtórne)**
- ***Field research*(badania pierwotne)**

J. Buttolph Johnson i inni...

Metody badawcze w naukach politycznych

- **Dobór próby**(prosta losowa, systematyczna, warstwowa, grupowa, nielosowa)
- **Badania sondażowe**(koszt ogółem , poziom odpowiedzi, odpowiedniość między próbą a populacją, długość kwestionariusza):
  - wywiad ankieterski
  - wywiad telefoniczny
  - ankieta pocztowa
  - ankieta e-mailowa
  - ankieta on line
  - ankieta audytoryjna
  - ankieta zostawiona do samodzielnego wypełnienia

TAJNY JĘZYK NAUKOWCÓW

Instrukcja dla czytelników

Na prośbę naszych czytelników, narzekających na trudności w zrozumieniu języka, jakim pisane są artykuły naukowe, rozszyfrowujemy najczęściej używane wyrażenia.

1. *Od dawna wiadomo, że...* – nie chciało mi się szukać pracy źródłowej.
2. *... można dostrzec wyraźną tendencję...* – trudno wyciągnąć sensowne wnioski.
3. *... o wielkim znaczeniu teoretycznym i praktycznym* – mnie się to wydaje dość ciekawe.
4. *Znalezienie ostatecznej odpowiedzi na te pytania nie było na razie możliwe* – eksperyment się nie udał, ale i tak spróbuję opublikować wyniki.
5. *Trzy spośród zestawów danych wybrano do szczegółowej analizy* – pozostałych 20 zestawów nie nadawało się do niczego.
6. *Prezentowane są typowe wyniki* – są to najlepsze wyniki.
7. *Oczywiście* – nie sprawdzałem tego, ale...
8. *Najdokładniejsze wyniki otrzymał mgr Kikut* – mgr Kikut to mój asystent.
9. *Uznaje się, że...* – uważam, że...
10. *Powszechnie uznaje się, że...* – oprócz mnie jeszcze kilku facetów tak uważa.
11. *Jest jasne, że wiele pracy należy włożyć, zanim pełna odpowiedź stanie się możliwa* – nic z tego nie rozumiem.
12. *... dane są poprawne z dokładnością do rzędu wielkości...* – dane są bardzo niedokładne.

13. *Oczekuje się, że niniejszy artykuł pobudzi zainteresowanie tą dziedziną* – ten artykuł jest marny, ale inne w omawianej dziedzinie są równie słabe.

14. *Wybrano stop bizmutu z ołowiem, ponieważ właśnie dla tego materiału oczekiwany efekt powinien zaistnieć najwyraźniej* – innego stopu nie mieliśmy.

15. *... został przypadkowo lekko uszkodzony w czasie badań* – spadło nam na podłogę.

16. *... obchodziliśmy się z nadzwyczajną ostrożnością* – nie spadło nam na podłogę.

17. *Urządzenie automatyczne* – ma wyłącznik.

18. *Urządzenie półportatywne* – wyposażone w korbkę.

19. *Portatywne* – wyposażone w dwie korbki.

20. *Typowe wyniki zostały przedstawione na stronie...* – przedstawiono najlepsze wyniki.

21. *Staranna analiza posiadanych wyników...* – Trzy strony notatek zamazały się, gdy potrąciłem szklanekę z piwem.

22. *... bardzo ważne pole odkrywczych badań* – bezużyteczny i głupi temat zasugerowany przez zwierzchników.

23. *Składam podziękowania mgr. Łabądkowi za pomoc w pracy doświadczalnej, a dr. Pikucie za cenne dyskusje* – Łabądek odwalil czarną robotę, a Pikuta wyjaśnił mi, co oznaczają wyniki.

24. *Można by podać w wątpliwość, czy...* – tę wątpliwość sam wymyśliłem, bo mam na to świetną odpowiedź.

Na podstawie „Fizyki Szustiat”

Dziękuję za uwagę...

